49ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1551 — Ե. ՊԻՒՐՈ — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — ՅՈՒԼԻՍ 13 — ՅՈՒԼԻՍ 1906 — 4 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 1324 — 13 ԹԷՄՄՈՒԶ 1322

Journal Armenien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնները ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی: اوهانس قیصر
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ», ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ԼՈՒԾՈՒԻ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ

Ամէն անոնք որոնք քիչ կամ շատ ուսումնասիրած են Հայ եկեղեցական պատմութիւնը իր ամբողջութեան մէջ, պէտք է մեզի հետ սա եզրակացութեան յանգած ըլլան թէ, Հայ ամուսնացեալ կղերը անցեալի մէջ երբեք այնքան անկեալ վիճակ մը չէր ունեցած, որքան տասն և իններորդ դարուն վերջին կէսէն անդին. դա՛ռն իրողութիւն։ Հոս չպիտի ուրուագծենք անցեալի ու ներկայի մէջ գոյութիւն ունեցող եկեղեցական հոգւոյ տարբերութիւնը, քանի որ այս յոռեկրկնումը երբեք վիճաբանութիւն չընդունիր և ոչ ալ կ'ուզենք ներկայ Հայ ամուսնացեալ կղերին իսկական վիճակին վրայ ծանրանալ՝ քանի որ օրաթերթերը չարաչար չանցնիր որ չնորհունակ քահանաներու անվերջ չահատակութիւններով սիւնակներ չլեցնեն։ Այլ կ'ուզենք այս անկումին բուն պատճառները քրքրել և դարմանը մատնանշել։

Մեր յուզած ներկայ խնդրոյն որքա՛ն կը յարմարին Ֆրանսացի պատմաբանի մը յետագայ տողերը. «Եթէ կ'ուզես հասարակութեան մը նկարագիրը չափել, ուսումնասիրէ անոր կրթական, կրօնական և բարեգործական հաստատութեանց վիճակը, կարելի չէ որ բարոյապէս բարձր համայնք մը անբարեկարգ վարչութիւններ ունենայ»։

Միջին դարու կրօնական աղետալի շրջանին մէջ Քրիստոնէութեան դիմակին տակ կատարուած վայրագութիւնը ուրիշ բան չէր, բայց եթէ [illegible] զոր խղճամիտ հանրութիւնը կը մղէր խղճի բռնաբարումին և յոռի կղերականութեան դէմ։

Այս տեսակէտէն դատելով, եթէ մեր համայնքն ալ իսկապէս անտանելի կը գտնէ ամուսնացեալ կղերը, պէտք է ատոր բուն պատճառը ինքն իր մէջ փնտռէ։ Հայ Ս. Եկեղեցին ծափելի յաջնախոհութեամբ մը քահանաներու ընտրութեան իրաւասութիւնը հասարակութեան շնորհած է, հետեւաբար մենք ենք որ մեր ձեռքովը այդ պատուհասները ստեղծած ենք ու կ'ստեղծենք. չենք վարանիր «Արժանի է»ն արտասանելու, առանց մտաբերելու թէ առաջին քարը նետողը դարձեալ մենք պիտի ըլլանք։ Ինչո՞ւ նախ «Ովսաննա» ապա «Ի խա՛չ»։

Եղածը եղած է սակայն. այսօր քահանայութեան դասին մեծագոյն մասը, տգէտ, անուս և խեղճ անձերէ կը բաղկանայ, մինչ որ մեր ժողովուրդը շա՛տ աւելի նպաստաւոր պայմաններու տակ կը գտնուի, զիրաւ պրծելու համար տգիտութեան խորը խարխափող խեղճ ու կրակ քահանայութեան անտանելի թիւէն։

Եթէ նախնի դարերու Հայ քահանան իր անուսութեամբ մէկտեղ, իր կոչումին հաւատարիմ գտնուած, փարախը հօտին հաճելի գոյն տուած ու եկեղեցական նուիրականութիւններն, առանձնութիւններն գուրգուրանքով պահած է, նախնի Հայն ալ գիտցած է իր հովիւը ընտրել։

Իսկ արդի կղերը իր նիւթապաշտ հայեացքով, և իր սկեպտիկ, թոյլ վերաբերումովը՝ հանդէպ կրօնի ու իր կոչման, կը ցրուէ հօտը փարախէն, պէտք է խոստովանիլ թէ արդի համայնքն ալ գործնականապէս համախոհ է ու ձեռնտու իր հովւոյն, քանի որ ինքն է ընտրողը, իր յօժար կամքովը ու ազա՛տ, ո և է արտաքին ազդակէ ու ճնշումէ։

Գաւառի մի քանի կարեւոր կեդրոններու մէջ քանիցս առիթ ունեցած ենք իբրեւ ուսուցիչ՝ մօտէն տեղեկանալու քահանայական ընտրութեանց ու ցաւով տեսած ենք որ 5—10 քանդրտաններու մէջէն յաջողած են քուէ շահիլ անոնք, որոնք պարզ ընթերցանութեան մէջ իսկ ապիկար, ուրագի թքըլտուքներէն կամ կօշկակարի չաթրտուքներէն խոյս տուած խեղճեր էին, մինչդեռ նոյն ցանկին մէջ գտնուած են իրապէս արժանաշնորհներ, արժանաւոր ուսումով, արժանաւոր պաշտօնի գիտակցութեամբ, արժանաւոր նկարագրով։

Քանի որ մեր մէջ հասարակութեան մեծամասնութեան առջեւ կրօնքը իր իսկական նշանակութենէն մաս մը կորսնցուցած է, ու այս պատճառաւ հացի պայքարէն դասալիք դասակարգ մըն ալ առանց խղճահարելու, հետամուտ է քահանայական լօզիկը հացի միջոց մը ընելու. վստահ ըլլալու ենք որ, հաւն որ հովուութիւնը ներկայացնող անհատներուն բացարձակ մեծամասնու... բաղկանայ, որչա՛փ ալ ձգնին մասունքն ու կրօնասէր փոքրամասնութիւնը։ Զարգացեալ ու կոչումին գիտակից անձինք զարգացեալ միջավայրերու մէջ ընծայացու նշանակուին իսկ, յայտնի է որ դժուարաւ պիտի յօժարին անարժաններու լեգէոնի մը դասակցելու, ու անկումը պիտի շարունակուի անարգել։

Ժողովուրդին ու կղերին այս զուգընթաց սայթաքումին առջեւ թումբ մը կանգնելու ու համայնքը կրօնական անէացումէ փրկելու համար մեր խոնարհ կարծիքով երբե՛ք օգուտ չունին լրագրական յարձակումներ, որովհետեւ արժանապատուութեան զգացումէ զուրկ մեր շա՛տ մը «Արժանապատիւ»ները լրագիր իսկ կարդալու և հասկնալու անկարող են։ Լրագրական յօդուածները պարզ բանբասանքէ տարբեր պատկառութիւն չեն ընէր իրենց վրայ ու ինքզինքնին կը մխիթարեն ըսելով «Յիսուսն ալ խաչեցին», «Ստեփաննոսն ալ քարկոծեցին»։ Այսչա՛փ անկեալ է քահանայութիւնը, ինքզինքնիս չխաբենք։ Կրօնական բարեկարգում մը պէտք է, մեր եկեղեցականներուն համար. կուսակրօն կղերը, կրթական պաշտօնէութիւնը, պարտին աշխատիլ այս կրօնական բարեկարգումին։

Թող ներուի դիտել տալ թէ կուսակրօն կղերը, մասնաւորապէս գաւառի առաջնորդները անտարբեր աչօք կը դիտեն այս գեղծումները, որոնք կը գործուին յաճախ քահանայական ընտրութեանց առթիւ, ա՛լ բա՛ւ է, պէտք է միանգամ ընդ միշտ դադրին ջոջերու քղանցքները ապաստանարան ըլլալէ, կեանքի դժնդակ պայքարէն դասալիք ինքնակոչ ընծայացուներու։ Պէտք է, լո՛ւրջ, անաչառ զոնթրոլ մը քահանայական ընտրութեանց։ Այս կերպով չարիքը արմատէն խլուած կ'ըլլայ. բունագիրկ բարունակ մը թէեւ կարող է իր վրայ ընծիւղած կանաչութիւնը ժամանակ մը թարմ պահելու, սակայն առժամանակեայ է, և կանաչութեան թօշնիլը անխուսափելի, նոյնպէս ալ քահանայութիւնը կարճ ժամանակէ մը ինքնին կ'աւլուի, կը սրբուի, տեղի տալով անշուշտ արժանաւորապէս ընտրուածներու։

ՀՄԱՅԵԱԿ ՔՀՆՑ. Ն. ՊԱԽԹԻՅԱՐԵԱՆ

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՕՐԱՆՑԸ ԵՒ ԻՐ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐԸ

ՀՈՒՔՈՒՔԻ ԵՒ ՊԱՏԺԱԿԱՆ ՕՐԱՆՑՆԵՐԸ

Արդարեւ մարդկային ընդհանուր գործառնութեանց սահման մը դնել՝ զայն կատարելապէս որոշել անհրաժեշտ է, քանի որ օրինակի համար եթէ երկու անհատի միջեւ ո և է իրաւունքի մը պահանջումէն ծագած դատ մը մշտնջենապէս կարելի ըլլայ շարունակուիլ, թէ՝ արձակուած վճիռներուն ուժեղութիւններու կը բազմի, և թէ ձեռնհաս պաշտօնեաներն ալ չեն կրնար ճգնիլ իրենց ընթացքը, դատին տարբերը և պարագաները հայթայթել անհնարին ըլլալով։

Ահա այս կարեւոր պարագաներէն մեկնելով, բոլոր քաղաքակիրթ երկիրներու օրէնքները սահման մը որոշած են անհատի մը դատ բանալու իրաւունքին համար, և զանազան դատերու ալ զանազան օրանցներ (*) յատկացուած, որով եթէ մէկը օրէնքին տրամադրած ժամանակամիջոցին մէջ, առանց օրինական արգելքներու (ազարը շէրիյէ) ենթակայ ըլլալով՝ իր իրաւունքը չպահանջէ, այս ժամանակամիջոցին լրանալէն վերջ այլ եւս իր դատը անլսելի կը մնայ։

Ժամանցումը՝ օրանցը՝ Մէճէլլէյի յետագայ յօդուածներուն տրամադրութեան համաձայն և դատին հիմը կազմող պահանջքին (միւտտէա պիհ) տեսակէտով երկու կարգի կը բաժնուի.

Ա.— Իսլամական քաղաքամատ և տաղանդաւոր օրէնսգէտներու (Ֆուգահա) կողմանէ ընդունուած և որոշուած մեկնողական օրանցը (միւրուրը զէմանը իճթիհատի) 36 տարիներու բոլորում մը կը տրամադրէ, սա՛ գաղափարով թէ, դատավարութեան համար օրինական ձեռնհասութիւն և կամ կարողութիւն ունեցող դատախազը կամ պահանջատէր, եթէ այս երկար ժամանակամիջոցին մէջ իրենց պահանջքը չփնտռեն՝ այս լռութիւնը կրնայ իբր ապացոյց նկատուիլ իրենց իրաւունքին անհիմն ըլլալուն։

Բ.— Պետական օրանցը (միւրուրը զէմա՛ն) որ Մէճէլլէյի 1801րդ յօդուածովը սահմանուած ըլլալով՝ պայմանաւոր է (մուգայյէտ), մինչդեռ առաջինը բացարձակ (մութլագ)։

Բարեպաշտական հաստատութիւններու վերաբերող շէնքերու և հողերուն (մուգաֆաթ վէ միւսթաղըլլաթը վաքֆիյէ) սեպհականութեանը մասին յարուցուած դատերուն օրանցը 36 տարի, կտակուած հնչուն դրամի տաւրի անհատական հողերու և ստացուածներու վերաբերեալ դատերունը 15, պետական հողերու (արազիի էմիրիյէ) բացարձակ սեպհականութեան պարագաներէն (րէգապէ եանի միւլքիյէ) ծագած խնդիրներունը նմանապէս 36 և այս կարգի հողերուն հուգուգ թէսարրուֆիյէ դատերունը 10 տարի է։ Բայց, այս 36, 15 և 10 տարուան օրանցները օրինական երկու պատճառներու ազդեցութեանց ենթարկուած ըլլալով, առանց գոյութեան միջոցին տեւողութենէ կը դադրին։

1.— Դադրեցուցիչ պատճառներ (էսպապը թաթիլիյէ) որոնք եթէ գոյանան օրանցը կը դադրի և եթէ անհետանան կը վերսկսի, այսինքն օրանցին տեւողութեան վերսկսումը այդ պատճառներուն անհետացման թուականը կ'ըլլայ։

2.— Խզիչ պատճառներ (էսպապը գաթիյա) որոնց ծագումովը օրանցը կը խզուի, սակայն օրանցին տեւողութեան մէջէն մինչեւ խզման թուականը անցած տարիները՝ խզուելէն վերջ անցած տարիներու գումարին չի բարդուիր, Մէճէլլէյի 1663 և 1664րդ յօդուածները երկու կարգի կը բաժնեն դադրեցուցիչ պատճառները (1) անչափահասութիւն (սըղըր սինն), (2) հեռաւորութիւն (սէֆէրը պաիտ), երրորդը թէֆալլիւպ։ Այս վերջին պատճառը օսմ. դատարաններուն շնորհիւ մեր Օգոստափառ Կայսեր արդարասէր խնամքներուն կատարելագործեալ կազմակերպութիւն և անկողմնակալ՝ ուղղութիւն մը վայելելուն՝ սոսկ տեսական հանգամանք մը ունի։

Օրանցը դադրեցնող տեսական և բացառիկ պատճառ մըն ալ կայ, այն ալ սա՛ է թէ, կին մը երբ իր ո և է պահանջքին համար մէկու մը դէմ դատ բանալ ուզէ բայց իր ամուսինը արգիլէ զայն, այս արգելքին տեւողութիւնը օրանցին տեւողութիւնը կը դադրեցնէ։ Մանկութիւն բառը՝ ըստ օրինի և ընդհանուր առմամբ անչափահաս (սաղիրը ղայրը միւմէյյիզ) և խելահաս (սաղիրը միւմէյյիզ) նշանակելուն, օրանցը չափահասութեան (պիւլիւղ) թուականէն կը սկսի։ Հեռաւորութիւնը թէ ցամաքի և թէ ծովու վրայ չափաւոր ճամբորդութեամբ մէկ մի օր 6 ժամ հաշուելով 18 ժամուան, այսինքն 3 օրուան երթեւեկութեան միջոցն է։

Հետեւաբար հեռու վայր մը գտնուողին համար օրանցը իր վերադարձին թուականէն կը սկսի։ Սակայն իրարմէ հեռու երկու քաղաքի բնակիչներ մի քանի տարին անգամ մը զիրար կարենալով տեսնել և հետեւաբար իրարու դէմ դատ բանալու կարելիութիւն ունենալով ի միասին երբ դատ չբանան և օրինական օրանցն ալ անցնելու ըլլայ, ասոնցմէ մէկուն ապագային բացած դատը անլսելի կը նկատուի, ըստ Մէճէլլէյի 1664րդ յօդուածին։

Խզիչ պատճառները բազմաթիւ են, զոր օրինակ եթէ պահանջատէր մը իր պահանջքին գոյութեան թուականէն 13 տարի անցած դատարանը դիմէ, անցեալ միջոցը կ'ոչնչանայ և օրանցը վերանորոգուելով դիմումին թուականէն կը վերսկսի։ Փոխանակագրի և հրամանի դանձուելիք մուրհակներու առթիւ տրուած բողոքագրեր, ինչպէս նաեւ վճարման հաստուցման մասին զեկուցուած ազդարարագրեր օրանցը կը խզեն, բայց այս մասին ըլլալիք գործողութիւնները պէտք է որ ըստ օրինի կատարուին, ապա թէ ոչ, այսինքն եթէ բողոքագիրը կամ ազդարարագիրը ոչ-ձեռնհաս նօտարի մը կողմանէ խմբագրուին՝ կամ պահանջատէրը ոչ-ձեռնհաս դատարան դիմէ օրանցը չի խզուիր, ինչպէս կը մակաբերուի Մէճէլլէյի 52րդ յօդուածէն «պիր չէյ պաթըլ օլտըգտա, անըն զըմնընտաքի չէյ տախի պաթըլ օլուր»։

Գալով օրանցին սկսման թուականին.— Պէտք է գիտնալ թէ օրանցը ճապէս պահանջքին օրինաւորապէս ուղղուելու թուականէն կը սկսի, հետեւ. օրանցը այս պայմանաժամին լրանալուն թուականէն, թոռան թոռնորդիի կտակուած հարստութեան մը օրանցը առաջին սերունդին անկումէն, սնանկացեալէ մը (ըստ Մէճէլլէյի) ուղղուած պահանջքինը սնանկութեան վիճակին բարձման թուականէն կը սկսին (1667 և 1668րդ յօդ. Մէճէլլէյի)։

Բայց այս պարագաներուն մէջ նըկատելի փափուկ կէտ մը կայ զոր պէտք չէ մոռնալ, երբ օրանցը լրացած ըլլալով ի միասին պահանջատէրը դատարան դիմէ և պարտատէրն ալ ճանչնայ իր պարտքը, արդեօք այս դիմումը անլսելի կը մնայ։ Ո՛չ, կը պատասխանեմք այս հարցումին անսալով Մէճէլլէյի 1674րդ յօդուածին որ կը տրամադրէ թէ «Թէգատիւմը զէմանիլէ հագ սագըթ օլմազ»։ Արդէն չէ՞ մի որ երբ պարտատէրը իր պարտքը խոստովանի, աւելի տեսականօրէն իր պարտքը նորոգած կ'ըլլայ։ Ուրեմն այս պարագային մէջ պարտատէրը եթէ միտքը դրած է օգտուիլ օրանցէն՝ նախ պէտք է ուրանայ իր պարտքը և ապա օրանցը առարկէ։

Հասարակաց ճանապարհ (թարիգը ամմ) գետ և արօտավայրի նման հանրութեան յատուկ վայրերու մասին օրանցքի խնդիր չի կրնար ըլլալ (1675րդ յօդ. Մէճէլլէյի) որովհետեւ հանրութիւնը կազմող անհատները և նոյն իսկ նորածին մանուկները այդ կարգի վայրերու հանդէպ հաւաքաբար ընկերակից ըլլալով (շիրքէթի իպահէ) թէ իւրաքանչիւր անհատի բաժինը որոշել խիստ դժուար է, և թէ միանգամայն ամէն ոք ըստ Մէճէլլէյի 1644րդ յօդուածին դատ բանալու իրաւունք ունի։

ՄԿՐՏԻՉ ՉԱՅԼԱՔ
Փաստաբան Վկայեալ
Կայս. Իրաւ. Վարժարանէ

(*) Օրանց=Միւրուրը զէմանը.

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒՀԻԻ ՄԸ ԽՕՍՔԵՐԸ

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ԼԷՏԻ ՔԸՐԶԸՆԻ ԿԵԱՆՔԻՆ ԵՒ ԲԱՐԵՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Հնդկաստանի նախորդ փոխարքայ և Մեծին Բրիտանիոյ նոր սերունդին ամէնէն ձեռնհաս պետական մարդերէն Լորտ Քըրզընի կին նորոգ հանգուցեալ Լէտի Քըրզընի վրայ Տէյլի Թէլէկրաֆի մէջ հետեւեալը կը գրէ հանգուցեալ տիկնոջ մօտէն ճանչցողներէն բարեկամուհի մը։ Բնիկ Ամերիկացի ցորենի մեծահարուստ իշխանի մը դուստրն էր Տիկին Քըրզըն, սրտի և մտքի ամէնէն փայլուն յատկութիւններով օժտուած, արժանի ամէն մեծարանքի։ Կնոջական ընտիր տիպարի մը նկատմամբ յայտնուած գնահատական տողերը աւելորդ չենք համարիր ներկայացնել մեր ընթերցողներուն և մասնաւանդ ընթերցողուհիներուն։ [illegible]

Տիկին Քըրզըն մեռած է։ Զինքը լաւ ճանչցողներուն համար անըմբռնելի բան մըն է որ այդ փայլուն և սիրուն կինը, կենսականութեամբ և երիտասարդական թարմ ուժով լցուած, իր կեանքին կատարելութեան և միանգամայն գեղեցկութեան գագաթնակէտը հասած՝ ի սպառ կորսուած ըլլայ իրենց համար։ Յիշատակը այն մեծ պայքարին զոր երկու տարի առաջ մղեց մահուան դէմ յաղթանակաւ, նշաւակ ըլլալով ա՛յնպիսի հիւանդութեան մը ճիրաններուն, որոնք գրեթէ կ'արհամարհէին իրեն վրայ գուրգուրացող սիրելիներու յոյսերը, ա՛լ աւելի կը դառնացնէ այս երկրորդ պայքարին ելքը։ Գիշեր մը Հնդկաստանի մէջ իր բնակութեան վերջին քանի մը ամիսներուն միջոցին իր մօտիկը ճաշի նստած էի Փոխարքայական Ապարանքին մէջ։ Այնքան կազդուրուած և զուարթ էր որ մահուան դէմ երկարատեւ անստոյգ կռիւին օրերը գրեթէ մոռցուած ուրուական մը կը թուէին ըլլալ։ Խօսակցութենէն տարբեր քիչ մը աւելի խորունկ լար մը զարնելով ըսի իրեն.— «Մեռելներէն յարութիւն առնող մը կը նկատեմ միշտ ձեզ։» Ինծի դարձաւ ա՛յն չեշտակի և կեղծամաճիղ նայուածքով, որ իր ամէնէն հրապուրիչ յատկանիշներէն մին էր, և պատասխանելէ առաջ վայրկեան մը կեցաւ։ Կ'երեւի թէ գուշակութեան

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 74

ՑՈՒՐԱՅԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՀՈՎԱՆՈՑԻ ՄԸ ՍԻՐՈՅՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԵ.

Սըր Տավիտ Քուրնէմոն թէեւ ըստ ինքեան բարի և համեստ անձնաւորութիւն մըն էր, սակայն տեսնելով աղջկան այս ատենեան տառապալի և անձկալի վիճակը բոլորովին տարբեր ընթացութիւն մը առած էր, խեղճ մարդուն աշխարհի մէջ է՛ն մեծ փափաքը իր գեղանի աղջկանը երջանկութիւնն էր, սակայն աւա՜ղ որ բոլորովին հակառակը տեղի ունեցաւ, կեանքի առաջին վայրկեաններէն սկսեալ փափուկ մեծցած այս աղուորիկ հրեշտակը որ սալօնի կեանքէն դուրս ոչ ինչ գիտէր, հիմակ անմարդաբնակ, ամայի ու ահաւղեցիկ այս անտառներուն, ձորերուն, լեռներուն ու դաշտերուն մէջ թշուառութեան օրրաններով կը տարուբերէր օրն ի բուն, ամէն վայրկեան նոր վտանգ մը, նոր արկած մը ու նոր պատահար մը կը քայքայէր անոր էութիւնը, ջըղաթուինդ կ'ընէր զայն ու տառապանքի և անձկութեան հեղեղատին մէջ կը գալարէր։ Եւ իրաւունք չունէ՞ր արդեօք խեղճ Սըր Տավիտ Քուրնէմոնն այս ատենեան ջղային բնութիւն մը առնելու, այո՛, իրաւունք ունէր իբրեւ սիրատոչոր հայր մը որ կը գուրգուրայ իր մէկ հատիկ զաւկին վրայ, վաճառականը բոլոր այս պատահարները Սըր Ճէյմս Կուպիի անխելքութեանը վերագրելով անոր դէմ լռելեայն թշնամութիւն մը ու ոխ մը կ'զգար և զայն կ'ամբաստանէր իբր տխմար արարած մը ու վարկապարակ հետախուզող մը։ Բայց վաճառականը բնաւ իրաւունք չունէր խեղճ տղան այս ատենեան ամբաստանելու, այո՛, իրաւունք չունէր, որովհետեւ ճամբորդութեան գաղափարը առաջին անգամ ինք յղացած և յօժարած էր աղջկանը հետ միասին ընկերակցել բաղդագուրկ երիտասարդին։ Առաջին պարագային և ոչ մէկը մտքէն անցուցած էր ապագայ վտանգներու և արկածալի պարագաներու հաւանականութիւնը, քաղցր ու հաճոյալի ժամանցի մը հեռապատկերը շլացուցած էր անոնց աչքերը, մէկը իր սէրը, միւսը զաւկին երջանկութիւնը, ուրիշ մըն ալ գրաւի մը շահելուն ու չշահելուն ապացոյցը ապահովելու և վերջապէս խեղճ Վիլֆրիտ մըն ալ յեղյեղութիւնը նենգող մոռացումի մը պատիժը քաւելու համար ճամբայ ելած էին։

Հիմա ինչ եղաւ ուրեմն, Սըր Տավիտ Քուրնէմոն անցեալին այս ճըշմարտութիւնները մոռնալով, ինչո՞ւ համար իր փեսացուն, կ'անարգէր, կ'անպատուէր, կ'արհամարհէր ու լռելեայն ոխ մը կ'զգար անոր դէմ, ասիկա իրաւո՞ւնք էր միթէ։

Սըր Ճէյմս Կուպի գիտէր և կ'զգար ասոնց ամէնքն ալ և առաջին վայրկեանէն իսկ կռահած էր իր ապագայ աներոջը ներքին փոթորկեալ զգացումներուն թափը։ Վաճառականը հիմակ աղջիկը աւելի Սըր Ղրիգորի Շորթի կնութեան տալ կ'ուզէր, և ատոր համար ամէն առիթէ օգուտ քաղելով եղբօրորդւոյն ընթացքը կը ծափահարէր և աղջկանը մօտիկ բարեխօս կ'ըլլար անոր անձնական արժանիքը գովելու ու զայն սիրաշահելու մասին։ Շատ անգամ այս մասին խօսք կը բանար երբ Սըր Ղրիգորիի հետ մինակ մնար, սակայն ճշմարտութեան ջատագով, ու իր զգացումներուն մէջ անկեղծ այս պատուական երիտասարդը հօրեղբօր այս խօսքերը չլսելու կը զարնէր։ Սակայն անլուծելի կէտ մը միայն կար, ժամանակէ մը ի վեր Սըր Ղրիգորի Շորթ գեղանի Էլէնի քովէն չէր զատուէր բնաւ, միշտ անոր կ'օգնէր, կը պաշտպանէր զայն, վտանգներու միջոցին սիրտ կուտար անոր տոկալու և բնաւ չի վհատելու կեանքի այս դըժբաղդութեան վայրկեաններուն մէջ, ասիկա ո՛չ թէ միայն Սըր Տավիտ Քուրնէմոնի այլ և Սըր Ճէյմս Կուպիի և միւս ուղեւորներուն ալ ուշադրութիւնը գրաւած էր։

Այս պարագան վաճառականին ամէն վայրկեան ուշադրութեանը առարկայ դարձած էր և հիմակ մտքին դրած էր բոլորովին, Միս Էլէնը փոխանակ Սըր Ճէյմսի, Սըր Ղրիգորիի կնութեան տալ, որ անկէց աւելի հարուստ, աւելի արժանաւոր ու աւելի պատուաւոր կը դատէր։

Մէկ պատճառ մը միայն կար, վաճառականը լաւ գիտէր որ գեղանի աղջիկը իր սիրտը կապած էր Սըր Ճէյմսի սրտին և թերեւս երկու այս անկեղծ սրտերը իրարմէ բաժնել անկարելի ըլլար, Էլէն միշտ գերադասած ու անձկուն սէր մը կը տածէր Սըր Ճէյմսի և տառապանքի այս անտանելի վայրկեաններուն սիրոյ կրակէն կը բոցավառէին ու կը մխրճէին։ Եւ վաճառականը ուզէր չուզէր աղջկանը զգացումներուն պարտ էր հպատակիլ։

Եւ արդէն անոր այս ատենեան փոփոխութիւնը չէ՞ մի որ իր զաւկին հանդէպ տածած անկեղծ ու զորովաշատ սիրոյն ապացոյցն էր։

Տարաբաղդ Սըր Ճէյմս Կուպի, որ բոլոր այս բաներուն տեղեակ էր կ'ուզէր հասկնալ թէ արդեօ՞ք Սըր Ղրիգորի Շորթ հակառակ տուած վճռական խոստումին, կը սիրէր Միս Էլէնը և կը դարպասէր անոր, արդեօք այս տղան, որ անձնուէր ըլլալուն ամէն ապացոյցը տուած էր, հիմակ ինքն ալ իր մասին կը խորհէր այնպէս, ինչպէս զաւկին սէրէն խելայեղ Սըր Տավիտ Քուրնէմոնը։

Ահա ճիշդ այս կէտը հասկնալու համար մէկ երկու անգամ փորձեց խօսք բանալ, սակայն անձնական արժանապատուութիւնը չէր թոյլատրեր, և միեւնոյն ատեն երբ հասկնար որ մրցակից մը ունէր մօտիկը, այլեւս չի պիտի կրնար հանդուրժել, հետեւաբար նախամեծար համարեց պահիկ մըն ալ սեւ մտածումներուն խորը թաղուիլ։

(Շարունակելի)

«գի մը եկաւ վրան, զոր դիմացինը իր կարեկցութեան պատճառաւ անմիջապէս չի նշմարեր, և խօսքին մէջ հանդիսաւորութեան երանգ մը դնելով պատասխանեց. — «Այո՛, բայց ասանկ բաները երկու անգամ չեն կրնար ըլլալ։»

Այն բազմապատիկ պատմութիւններուն և յիշատակներուն մէջ, որոնք հիմա բնականաբար առաջ կը բերուին, իւրաքանչիւրը իր կարգին պատկերացնելով Լէտի Բրրզընի գործունեայ կեանքը և փայլուն ու գրաւիչ հրապոյրը, ապացոյցի կարօտ չէ ա՛յն սրտագին անձնուիրութիւնը, որով կը փարէր այն մեծամեծ պարտականութեանց և պատասխանատուութեանց, որոնք կը կէտկիտեն իր հանրային կեանքը Հնդկաստանի մէջ իր սկիզբէն մինչեւ տարաբախտ վախճանը, և հարկ չկայ թուոյն վրայ յաւելում ընել։ Բայց «հանրային կեանք» ըսուած այս հասարակ խօսքին գործածութիւնը միայն կը բերէ Լէտի Բրրզընի մէկ յոյժ զօրաւոր յատկութիւնը։ Արդարեւ այդ բառը իրապէս չենք կրնար կիրարկել իրեն համար։ Այդ բառին մէջ ենթադրուած խորութիւնը երբեք իրեն համար չէր։ Դիխոյավայել չնչտ մը կար իր ամէնէն մտերմական յարաբերութիւններուն շուրջը, և ա՛լ աւելի բան մը, ինչպէս այսօր հաճելի է յիշել, այսինքն կնոջական բարութիւն մը իր բոլոր գործերուն մէջ, ո՛րքան որ առիթը պաշտօնական և արարողական ըլլար։ Անգամ մը Կալկաթայի մէջ մանկական դժուարին խաղերու հանդէս մը տեղի կ'ունենար։ Պզտիկներէն մին իր մանկային պրկումէն սաստիկ կը նեղուէր։ Շատ ծնողքներ և հանդիսականներ ներկայ էին, բայց մանկական միամիտ հաւատքով, որ երբեք չի խաբուիր, հասկցաւ իսկոյն թէ ո՛վ ամէնէն աւելի յօժարութեամբ և սիրով պիտի օգնէր անոր իր դժուարութեան մէջ։ Տղան կամաց մը դուրս ելաւ փոքրիկ թափօրէն, ուղղակի գնաց Փոխարքայուհիին մօտ, և յուսախաբ չեղաւ։ Ասիկա աննշանակ փոքրիկ պատմութիւն մըն է, բայց կեանքիս մէջ ընդհանրապէս տեսած եմ որ գործ մը ո՛րքան աւելի նշանակալից ըլլայ, ա՛յնքան աւելի ներկայացուած կ'ըլլայ այսպիսի աննշանակ փոքրիկ պատմութիւններու մէջ։

Այդ կարճատեւ և շողշողուն կեանքին բոլոր միւս յիշատակներուն մէջ, զայն տեսնելու դիպուածական բախտը ունեցողի մը կողմէ. 1903ին Տէլհիի Տուրպարին մէջ տրուած նշանաւոր պարահանդէսին ժամանակ էր։ Ասանկ պարահանդէս բնաւ եղած չէ, և պիտի չըլլայ երբեք ապահովաբար։ Հնդկաստանի հինաւուրց բնիկ ամէնէն փառաւոր պետին պատկանող և 12 միլիոն անգլ. ոսկի արժող գահուն երբեմնի պահարանը եղող փառապանծ սենեակը կը շողշողար ելեկտրական հազարաւոր թագուն լոյսերու ցոլացիկ փայլփլումէն։ Ճառագայթի կակուղ և մեղմ շառայլներ կը սպրդէին դողդղալով սպիտակ մարմարեայ թափանցոյլ պատերուն և ուռուցիկ կամարներուն վրայ։ Անոնց վրայ ագուցուած ակատի, մեղեսիկի, ծիրանաքարի, եղնգաքարի քծուարներ, ամէնուն ալ եզրերը չպարուած ոսկիի ցանուցիր և մեծագին գիծերով, միակտուր գոհարի մը նման կը փայլատակէին։ Այս սենեակը կը գերազանցէ աշխարհի բոլոր սենեակները։ Այս գիշերը գեղեցկութեան երազ մըն էր, ամէնէն աւելի յանդուգն ակնկալութիւններու սահմանէն ալ վեր։ Եւ այդ սենեակին մարմարակուռ յատակին վրայ ահա կը շարժէր Լէտի Բրրզըն։ Այդ գիշերը իրեն հագած տարազը գրեթէ պատմական եղած է։ Այս բաներուն մասնագէտը չեմ։ Միայն կը յիշեմ այն ամենակատարեալ տարազին պսպղանքը և յղացումը — երկու խաւ ոսկի, յափշտակիչ կաղապարի մը վրայ ասեղնագործուած, զմրուխտներէ ձեւացած էին սիրամարգի փետուրներ, և մէն մի փետուրի ականողիք մէյմէկ զմրուխտ էր։ Իր գոհարեղէններուն մնացեալ մասը կարծեմ ադամանդներ էին։ Այդ գիշերը Լէտի Բրրզըն իր աղուորը եղած էր, և երբ Լէտի Բրրզընի համար իր աղուորը եղած էր կ'ըսենք, կը բաւէ յիշատակած ըլլալու համար իր փայլուն գեղեցկութիւնը։ Տուրպարը աշխարհիկ հանդէսներուն ամէնէն մեծը և վերջինն էր, և Տիկին Բրրզընի գերազանց աղուորութիւնը այն գիշերը ասպարէզ կարդաց գեղեցկութեան խաէլին։

Կը սիրեմ յիշել Լէտի Բրրզընը ինչպէս որ էր այն գիշերը, բայց սրտիս խորէն աւելի կը սիրեմ յիշել զինքը, որ ուրիշ օր մը կէս օրէ վերջ մոռցած ամէն բան, խորամուխ եղած էր իր ամուսինին բոլորանուէր և մեծահոգի խնամութեան մէջ, որ իր կեանքին մէն մի գործողութեան մէջէն անցնող ոսկի թելն էր, — կրակոտ ուժգնութեամբ կը պաշտպանէր Լորտ Բրրզընը ա՛յն յարձակումներուն դէմ, որոնց նոյն միջոցին ենթարկուած էր Հնդկաստանի մեծ Փոխարքան։ Երբ Լէտի Բրրզըն չահագրգռուէր իր նիւթով, իր բացատրութեան եղանակին մէջ կար բան մը՝ զոր դժուարին է ճշտիւ սահմանել։ Զինքը ճանչցողները պիտի ընդունին և ուղիղ դատուած պիտի համարին թերեւս, երբ այդ եղանակը կոչեմ «անկեղծութեան մենամարտ մը»։ Ամէնէն աւելի ա՛յն ատեն միայն յանկուցիչ կ'ըլլար Լէտի Բրրզըն երբ իր ունկնդրին առջեւ կը պաշտպանէր իր ամուսինին արդարացման և մեծագոյն պատուոյ արժանաւորութեան դատը՝ զոր ընդգրկած էր, և որ իրեն համար միակ դատն էր։

Գրիչը ամէնէն աւելի ա՛յն ատեն միայն անօգուտ է, երբ կը փորձէ վերլուծել և նկարագրել անձնական վաղանցիկ հրապոյր մը, բայց աճապարանքով գրուած քանի մը ծանօթութիւնները ինեց փոքրիկ չափով կրնան օգնել լեցնելու պատկեր մը զոր ծրագրեց Լէտի Բրրզընի կեանքը։ Իր անձնաւորութիւնը անթարչամ է, և երբեք չեմ կրնար խորհիլ թէ անոր անունին հետ կապուած գեղեցիկ և յանկուցիչ յիշատակները աղօտանան իր հազարաւոր սիրելիներուն համար։ Թերեւս, ո՛վ գիտէ, ցորչափ խնդիրը միմիայն Լէտի Բրրզընի վրայ է, ան մնաւ այն մահը զոր պիտի ուզէր ընտրել, — երթալ իր ազդեցութեան, կորովին և գեղեցկութեան լիալիր հօսանքին մէջ ապահովաբար լաւագոյն էր իրեն համար քան հիւանդկախ կեանք մը, որ կ'երեւի թէ վերջ ի վերջոյ իրենը պիտի ըլլար։ Բայց ամէնուն համակրութիւնը Լորտ Բրրզընի կողմն է, որուն վիճակը արդարեւ խիստ ծանր է։

ԿԱՆԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

Տէյլի Թէլէկրաֆի կանանց բաժնին հեղինակուհին հետեւեալը կը գրէ.—

Մեր մեծ—հայրերը չէին փափաքեր որ մեր մեծ—մայրերը անվախ ըլլային։ Ընդհակառակն, նախամեծար կը համարէին որ ուրիշ կերպ ըլլան։ Դողալ, գոյնը նետել, և ատեն ատեն պատշաճ առիթներով մարիլ, ահա ինչ որ Անգլիա իւրաքանչիւր կնոջմէ կը սպասէր երեք սերունդ առաջ։ Մեզմէ ոմանք կրնան շնորհակալ ըլլալ որ անանկ օրուան մը մէջ կ'ապրինք որ այսպիսի սիրտմաշուք գործեր պահանջող չկայ մեզմէ։ Հիմա ամէն կին կրնայ ազատօրէն կրամոֆոններուն առջեւ նստիլ, օթոմօպիլ հեծնել, առանց մազին թելը գոյնը փոխելու (աւելի ճիշդը)։

* *

Վարուելակերպի մեծ և աչքի զարնող փոփոխութիւն մըն է, թերեւս խառնուածքի ալ փոփոխութիւն։ Երբ կարդանք ԺԹ. դարու առաջին կիսուն յիշատակագրերը, կենսագրութիւնները և վէպերը, սա՛ եզրակացութեան կուգանք թէ իրաւ ընդհանուր առմամբ այն օրերուն աղջիկները մարելու էին։ Մաքուր և սուրբ ուրախութիւն մը կը գտնէի սրտիս բաբախումին մէջ։ Այսօրուան օրս որո՞ւ միտքէն կ'անցնի մարիլ։ Այս բանը բոլորովին démodé եղած է։ Մարող աղջկան երեսը նայող չըլլար, դրամօժիտն անգամ կը մոռնան այն պարագային։ Բնականաբար ասիկա բոլորովին նոր վիճակ մը չէ։ Արդարեւ շատ հին չէ սա՛ պայմանադրական խօսքը թէ կիները անվախ և շատախօս արարածներ պէտք է ըլլան։ ԺԸ. դարը և ԺԹ. դարու ալ առջի տարիները ըմբռնումը այսպէս չէր, բայց կ'երեւի թէ մօքի առժամանակեայ մոլորանք մըն էր աս։ Այդ ժամանակէն առաջ, ճիշդ հիմակուան նման։ կնոջ մը չէր ներուեր վախկոտ ըլլալ, իբրեւ առեալ ցոյց տրուելիք արդար պատճառ մը։ Դարերու ընթացքին մէջ առ հասարակ աւելի սովորական էր յարգել համեստ քաջութեան տէր կինը քան սրտի բաբախումներ ունեցող կինը։

* *

Այսու հանդերձ տարբեր կարծիք ունեցող շատ մարդիկ ալ կարելի է գտնել։ Շատ մը յարգելի մօքերու մէջ կը սողոսկի սա՛ գաղափարը թէ կնոջական գեղեցկութեան պակաս մը կայ այն աղջկան մէջ, որ առանց երեսին գոյնը նետելու կրնայ վէրքերու և ճըմլումներու վրայ նայիլ, թէ «նոնոշիկս, աղուորիկս» բացատրութեան շատ վայելուչ չէ ընթացքը ա՛յն կնոջ կամ աղջկան, որ կառքի մահացու արկածներու ճիշդ մօտիկը կը կենայ և նախճիրը տեսնելով կը ժպտի ալ. որ առագաստ պարզած մակոյկի մը մէջ փռուած անհոգաբար քթին տակէն երգ մը կը մըրմնջէ, մինչ բաւական զօրաւոր քամիէ մը մակոյկը կը ծռի։ «Իրապէս նոնոշիկ աղջիկ մը» ասանկ բաներ ընելու չէ, կ'ըսեն։

* *

Այս բաւածներուն շատը անտեղի է։ Կնոջական տիպարի մը դէմ գործ չէ բնաւ երբ արկածի մը կամ աննշան վըտանգի մը հանդէպ ժպիտ մը տեսնուի։ Այլ ընդհակառակն։ Անստոյգ աշխարհին համեմատական ստուգութեանց մէջ տունին համար շատ անախորժ արարած մը կը դառնայ ա՛յն կինը, որ երբեք վտանգի չի դիմանար, և կամ, ի բնէ կամ սովորութեամբ չէ սովրած թէ ի՛նչպէս պէտք է վտանգը դիմաւորել ծիծաղով մը։ Մինչդեռ եթէ ներէք ինծի, պիտի ըսեմ որ ո՛չ կնոջական և ոչ ալ խոհեմական է երեսի գոյն նետել, բերանաբաց ապշիլ և մարիլ՝ տեսնելով իր ընտանիքին մէկ անդամին վիրաւորուած ձեռքին արիւնը կամ ուրիշ աւելի սոսկում ազդող բան մը։ Այն յարգելի անձերը որոնք կը խորհին և կ'ըսեն թէ ճշմարիտ կին մը ճշմարիտ երկչոտ մը պէտք է ըլլայ՝ պարզապէս անամէջ և արտառոց բարբաջանքի մէջ ինկած կ'ըլլան։

* *

Բայց երբ տակը փորես և թեթեւութիւնը աւելի առաջ տանիս, կրնաս իրաւունքի փոքրիկ կորիզ մը գտնել։ Այս մասնաւոր թեթեւութեան իրաւունքի կորիզը իրական և ինքնածին արժէքն է այն յատկութեան, զոր մեր պատուական մեծ-մայրերը զգայնութիւն կը կոչէին։ Հիմակուան կիները մեր մեծ-մայրերուն չունեցած քաջութիւնը ստանալով հանդերձ, պէտք չէ որ կորսնցնեն կարեկցութիւնը հանդէպ վէրքի և կարօտութեան, ինչպէս որ էին մեր մեծ-մայրերը։ Աղէկ է որ կին մը չմարի, երբ պզտիկ տղայ մը վար իյնայ և վնասուի։ Բայց աղէկէն ուրիշ անուն մը կը տրուի ա՛յն կնոջ՝ որ կարեկից չըլլար այդ պզտիկ տղուն վէրքերուն։ Բնականաբար պատճառ մը չկայ որ կարեկցութիւն և զգայնութիւն միացեալ չըլլան քաջութեան հետ։ Ցուզումներու բթացումէն և համրացումէն առաջ եկած քաջութիւնը ստորին և խորտակուած ապրանք մըն է։ Քաջութիւնը վայելուչ է, բայց քարսրտութիւնն ալ բոլորովին տարբեր է — գոնէ կենդանի էակներուն մէջ։

* *

Լոնտոնցի հարուստ մարդ մը կը փափաքէր խաղաղիկ արձակուրդ մը վայելել ամրան օրերուն։ Անցեալ տարի ծովեզերքը ագարակ մը գտած էր իր ճաշակին յարմար, այս տարի ալ նորէն ուզեց հոն երթալ։ Ուստի սա՛ իմաստով նամակ մը գրեց ագարակատիրոջ. — «Քանի մը փոքր փոփոխութիւններ կան ընելիք ձեր ագարակին մէջ, ուր դարձեալ պիտի գամ եթէ ընէք։ Մառի աղաւուհին չեմ ուզեր, նաեւ առողջապահական չեմ համարիր խոզերու [illegible] Ագարակատիրոջ պատասխանը [illegible] եղաւ.—«Սիրելի Տէ՛ր,— Մառին գացած է արդէն, և խոզ ալ պիտի չպահեմ մինչեւ որ դուք մեկնիք։»

* *

Աղջկան մը և եկեղեցիի մը վրայ սիրուն պատմութիւն մը կը պատմուի։ Առաջինը երկրորդին մէջ էր, և նստած էր նստարանի մը ծայրը։ Պատահեցաւ որ ձեռքի թաշկինակը վար իյնայ։ Աղջիկը ծռեցաւ վեր առնելու համար, բայց չկրցաւ, նորէն ծռեցաւ, այս անգամ ալ չկրցաւ, նորէն ծռեցաւ։ Այս վեր վարի շարժումները նստարանին ետեւը կեցող բարեսիրտ և գթած մարդու մը ուշադրութիւնը հրաւիրեցին, և անոր մէջ համոզում գոյացուցին թէ աղջիկը մարելու վրայ էր։ Մարդը իսկոյն ոտքի ելաւ, գրկեց զայն աղուորիկ մը բայց ամուր կերպով, և վեր առնելով դասը կը տանէր զայն։ Երբ աղջիկը փախչելու վրայ էր, ուրիշ կարեկից մարդ մը անոր մէկ ձեռքը բռնեց, և խեղճ աղջիկը այս երկու կարեկիցներուն միջեւ տարուեցաւ մինչեւ պահարան։ Եւ այնուհետեւ....

ՍԱՌԱ ՊԷՐՆԱՌ ՅՈՒՍԱԽԱԲ ԵՂԱՒ.— Ծանուցուեցաւ թէ ազգային արուեստին իր մատուցած ծառայութիւններուն իբրեւ վարձք Պատուոյ Լէգէոնի պատուանշան պիտի տրուէր նշանաւոր դերասանուհիին, գեղարուեստից նախարարին առաջարկութեան վրայ։ Բայց Պատուոյ Լէգէոնի խորհուրդը մերժեց։

ԱՄՈՒՐԻ ԿՂԵՐԸ ԵՒ ԱՆԿԼԻՔԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ.— Գաղթավայրերուն հոգեւոր պէտքերը գոհացնելու և միեւնոյն ատեն քիչ ծախքով ապրելու համար հարկ կը համարուի ամուրի եկեղեցականներ ղրկել, ինչպէս արդէն կը պահանջեն գաղթավայրերը, որոնք ի վիճակի չեն աւելի բան վճարելու ամուսնացեալ կղերին ապրուստին բաւող։

ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՈՂԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔԸ

ՈՒՏԵՍՏ ԱՐՏԱԴՐՈՂ ՄԻԿՐՈԲՆԵՐԸ

Այն անիծապարտ միկրոբները, որոնց մարդկային ազգին հանդէպ մահացու թշնամութեան վրայ շատ բաներ կը լսենք, ջատագով մը գտան յանձին ականաւոր գիտնական Սըր Մայքըլ Ֆօսթըրի, Լոնտոնի Համալսարանին նախորդ բրոֆէսորներէն մին, որ բանախօսութիւն մը արտասանեց մասնագէտ հողագործներու ընտրելագոյն գումարման մը առջեւ։ Սըր Մայքըլ իբրեւ արդիւնք երկրագործական միկրոբաբանական խուզարկութեան կը նախատեսէ թէ օր պիտի գայ որ պիտի հասկցուի թէ միկրոբները ո՛չ միայն մարդկութեան թշնամի չեն, այլ նաեւ կարեւոր դեր մը կը կատարեն ազգին ուտեստին արտադրութեան մէջ։

Գումարման նախագահն էր Անգլիոյ երկրագործական պաշտօնարանին պետ Լորտ Քէրինկթըն, որ նախապէս բացումը կատարեց միկրոբաբանական նոր աշխատանոցի մը, որ կառուցուած և յարդարուած է երեսփոխան Մր. Ճէյմս Մէյսընի ծախքով (1,000 անգլ. ոսկի) ի յիշատակ իր հօր, որ շատ տարիներ իր սեփական ագարակին մէջ ընդարձակ ատերճանի վրայ փորձեր կատարեց, թէ ի՛նչպէս կարելի է բանջարեղէնները գործածել հողին բեղմնաւորութիւնը աւելցնելու, և հողին ներքին խաւերուն մէջ ամփոփուած պարարտութիւնը ի վեր հանելու համար։ Մր. Մէյսըն տարեկան յիսուն անգլ. ոսկի եւս յատկացուցած է աշխատանոցին ծախքերուն համար։

Լորտ Քէրինկթըն աշխատանոցը բացուած հռչակելով, յոյս յայտնեց թէ նոր շէնքը մեծ գործ մը պիտի կատարէ լուծելով մնացեալ երկրագործական խնդիրները, և յարդարելու նոր պայմանները՝ որոնք երկրագործական գիտութեան վերջին գիւտերէն առաջ կուգան։ Նախագահը ակնարկելով Երկրագործական Մասնախումբին աշխատութեանց, յայտարարեց թէ կառավարութիւնն ալ ամէն կերպով պիտի աջակցի երկրին համար ա՛յսքան կարեւոր գործի մը յառաջացման։ Կառավարութիւնը դրամական նպաստ մըն ալ պիտի ընէ երկրագործութեան գիտական խուզարկութեանց սնտուկին, բայց այս միջոցիս, ըսաւ, դժուար է նիւթական նախարարին դիմել, որովհետեւ քանի մը տարի առաջ ծախքերը 94 միլիոն էին, այսօր 145 միլիոն անգլ. ոսկի ծախք ունի Անգլիա։ Սակայն ժամանակը պիտի ընէ իր գործը։ Եկամուտները աւելնալու վրայ են, վաճառականութիւնը հետզհետէ կը վերակենդանանայ, և երկրագործութեան նման ժողովրդային անհրաժեշտ պէտքին գոհացում տալու համար անգլ. կառավարութիւնը ձեռքէն եկածը պիտի ընէ, ըսաւ Լորտ Քէրինկթըն։

Սըր Մայքըլ Ֆօսթըր շնորհակալութեան քուէ առաջարկելով Մր. Մէյսընի իր նուէրին համար, ըսաւ թէ ինքը տարիներէ ի վեր կը զգան թէ ո՛րքան որ մեծ ու կարեւոր եղած են իրենց տարած խուզարկութեան աշխատութիւնները, բայց պակաս մը կայ խուզարկութեան մէկ գծին վրայ, այսինքն թէ միկրոբ կոչուած գործարանաւորութիւններ ի՛նչ դեր կը խաղան հողին և բոյսին գործին մէջ։ Հիմա շատ մը բաներ կը լսենք միկրոբներուն վրայ, և մասնաւորապէս կը լսենք թէ անոնք թշնամի են մեզի, և թէ ի՛նչպէս իրենց ձեռքէն եկածը կ'ընեն մեզ սպաննելու համար։ Բայց միկրոբներ կան որ մեզի բարեկամ են, և թերեւս մեր միկրոբ բարեկամներէն ամէնէն զօրաւորները լուիկ մնջիկ և անտեսանելի կերպով կը գործեն հողին մէջ։

Երբ գոյութեան պայքարը իր հիման վերածենք, ըսաւ Ֆօսթըր, պիտի տեսնենք թէ այդ հիմը օդին կազերէն մին է, որ մեծ դեր կը կատարէ նաեւ մեր պատրաստութեան մէջ։ Արդ, հողին մէջ միկրոբներ կան որոնք մթնոլորտին այդ կազը կը պատրաստեն, զոր մենք կ'ուտենք։ Կան տակաւին շատ ուրիշ խնդիրներ որոնց մէջ միկրոբները յոյժ կարեւոր դեր մը կը կատարեն։ Կը յուսամ որ ապագայ տարիներուն մէջ այս աշխատանոցը լոյս պիտի սփռէ մեր ուտեստին արտադրութեան մասին միկրոբներուն ունեցած ազդեցութեան վրայ։ Միկրոբները արժէքաւոր բաներ են։ Լորտ Քէրինկթըն քիչ առաջ մեր դրամի պէտքին վրայ խօսեցաւ, բայց կը համարձակիմ ըսել թէ մենք չենք խնդրեր որ դրամ տան մեզի, այլ փոխ տան։ «Կը յուսամ թէ ապագային միկրոբները կարեւոր գործիքներ պիտի ըլլան զեղչելու համար եկամուտի տուրքը, հետեւաբար մեր ազգային ծախքերը»։ (Ծիծաղ եւ ծափ.)

ՀՈՂԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱՐԱՆԻՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Ուրբաթ օր հրատարակուեցաւ Անգլիոյ Երկրագործական Պաշտօնարանին 1905ի տեղեկագիրը, որ կարեւոր տեղեկութիւններ կը պարունակէ մշակուած հողերուն, հունձքի արտադրութեան քանակութեան և արջառներու թուոյն վրայ։

Հետեւեալ ցուցակը համառօտիւ կը պարզէ Անգլիոյ համար հունձքի արտավարներուն գլխաւոր չափերը, բաղդատմամբ նախորդ (1904) տարիին թիւերուն.—

	1904	1905
Հունձքի և խոտի արտավար	47671000	47673000
Մնայուն արտավար	28693000	28865000
Մշակելի հող	18978000	18808000
Ցորենի արտավար	8258000	8351000
Կանանչեղէնի արտավար	4109000	4144000
Խոտեղէնի արտավար	5997000	5779000
Վուշի արտավար	45000	47000
Սալեփի տունկի արտավար	48000	49000
Մրգեղէնի արտավար	83000	84000

Տասը տարի առաջ 1895ին, Անգլիոյ ամբողջ մշակեալ հողին քանակութիւնն էր 32 միլիոն 600,000 արտավար, որուն 18 միլիոն 760,000ը 50էն մինչեւ 300 արտավար ընդարձակութիւն ունեցող ագարակներու համար, իսկ 4 միլիոն 900,000 արտավարը 50 արտավարէն վար փոքրիկ ագարակներուն համար, մնացեալ 8 միլիոն 915,000 արտավարն ալ 300 արտավարէն վեր եղող ագարակներու համար։

Վերջին տասնամեայ շրջանին մէջ մեծ ագարակներու թիւը պակսած է, բայց փոքրիկներուն թիւը աւելցած է, ինչ որ ցոյց կուտայ հողագործութեան ընդարձակութիւնը Անգլիոյ մէջ, և հողագործ դասակարգին աւելնալը։ Անգլիոյ արեւելեան մասերուն մէջ աւելի կը գտնուին հիմա 300 արտավարէ վեր եղող ագարակներ, իսկ փոքրագոյնները հիւսիսային և հիւսիսային արեւմըտեան մասերուն մէջ։

Անցեալ տարի Ցունիսին Անգլիոյ մէջ ձիերուն ամբողջ թիւը 2 միլիոն 116,800 էր, 1904ին բաղդատմամբ 16 հազար աւելի, իսկ արջառներու թիւը 11 միլիոն 674,019, նախորդ տարիէն 100,000 աւելի։

Բայց ոչխարի թիւը 30,000 հատի չափ անկում մը ցոյց կուտայ բաղդատմամբ 1904ին։ Խոզերուն թուոյն մէջ ալ զգալի անկում մը կայ, 590,000 պակաս։

Ցորենին, գարիին, հաճարին միջին գիները 1905ին փոքր ինչ աւելի էին, ցորենը առ մէն մի քուօրթր 1 շիլին 4 բէնս, գարին 2 շիլին, և հաճարը 1 շիլին։ Արջառը 1904ին աւելի դրամ վաստկցուց քան 1905ին։ 1905ին ոչխարին մսին գինը փոփոխութիւն չկրեց գրեթէ, բայց Սկովտիոյ մէջ լիպրա [illegible] էր, մանաւանդ տարուոյն վերջերը։

ՔՐՈՆԻԿ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ առջի օր այցելեցին «Ղուրէպար միսիոնին» Հիւանդանոցի Վիրաբուժապետ Տօքթ. Նուրէտտին պէյ և Հոգաբարձութեան բժիշկ անդամ Տօքթ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեան, որոնք Տնօրէն Յակոբ էֆ. Համամճեանի առաջնորդութեամբ այցելեցին յարկերը և ներկայ գտնուեցան Տօքթ. Զարդարեան էֆ.ի կատարած մէկ դժուարին գործողութեանը։ Տօքթ. Նուրէտտին պէյ գործողութեան մինչեւ վերջին պահը ներկայ էր և մերթ կ'աջակցէր Զարդարեան էֆ.ի։ Ցետոյ այցելեցին Կիւլպէնկեանց բաժնին մէջ շինուած գործողութեան սրահին, ուր Նուրէտտին պէյ նորանոր գաղափարներ յայտնեց, գործողութեան սրահին վերաբերեալ։

∴ Ս. Յակոբայ Որբանոցի Տեսուչ Միքայէլ էֆ. Նալպանտեան կը լսենք թէ իր հրաժարականը տուեր է խնամակալութեան, հիւանդութիւնը պատճառ բռնելով։

∴ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը նոյն հաստատութեան արտաքին դրան դռնապանութեան պաշտօնին կոչեց նախկին պետ-յիմարապահ Ճանիկ Աղան, որ առ հասարակ ամէնուն կողմէ սիրուած անձ մըն է ու միեւնոյն ժամանակ յարմար այդ պաշտօնին։

∴ Հիւանդանոցի նորաշէն դեղարանին ներքին կազմակերպութիւնը աւարտած է. այժմ կ'սպասուի Եւրոպայէն ապսպրուած շիշերուն և այլ դեղագործական առարկաներուն, որոնց ժամանումէն ետք նոր շէնքին մէջ պիտի հաստատուի դեղարանը։ Շէնքին ճակատը յետագայ յիշատակարանը պիտի գրուի.

«Զոր ի յիշատակ իւր ծնողին՝ բազմարդիւն Ամիրային Պետրոսի Խորասանճեան, սահմանեաց կառուցանել բժշկապետն Վահէ. Միքայէլ էֆէնտի Խորասանճեան։»

«Զեղարանս Հիւանդանոցիս, շինեցին ժառանգորդքն բարեխնամ Այրին և Դուստրն և Ուստերք»։

յԱմին 1906 ՌՅԾԵ

ԹՈՒՔԱՏԻ ԵՒ ՍԵՆԹԱՊԻ գաւառային Վարչութեան կողմէ ընտրուած են երկու աղքատիկ տղաքներ, որոնք իրենց ուսումը Պէրպէրեան վարժարանի մէջ ձրիաբար ստանալէ ետքը, ուսուցչական պաշտօն պիտի վարեն իրենց ծննդավայրին մէջ։ Պատրիարքարանի կողմէ աղքատիկ և ուշիմ տղայ մը եւս պիտի որոշուի Պէրպէրեան Վարժարանին աշակերտելու համար։ Ինչպէս գրեցինք, Պէրպէրեան էֆ. իր Ցոբելեանին առթիւ խոստացած է շարունակաբար հինգ աղքատիկ տղաք դաստիարակել իր վարժարանին մէջ, որոնց երեքը այս տարի շրջանաւարտ եղած են և անոնց տեղ կ'ընտրուին վերոյիշեալ երեք ուսանողները։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ.— Երէկի թիւով գրած էինք որ Խասգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին նորոգութեան մասին հարկ եղած ճարտարապետական քննութիւնը կատարուած էր և շինութեան պիտի ձեռնարկուէր եկեղեցւոյ դրամով, սակայն վերջին պահուն Թաղ. Խորհրդոյ անդամ Գրիգոր էֆ. Ազատեան ծանուցած ըլլալով որ բարերար մը իր անձնականէն պիտի հոգայ այդ նորոգութեան ծախքը, շինութիւնը առժամապէս յետաձգուեցաւ։ Այս առթիւ ստուգուած է նաեւ որ այդ նորոգութիւնը ըստ ճարտարապետական վերջին քննութեան 350–500 ոսկիի կը կարօտի։ Բաղձալի է որ բարերարը փութացնէ շինութիւնները և ձմեռը վրայ չհասած շինութիւնները աւարտին։

ԲԱՐԻՁԷՆ կրթասէր ազգային մը 1200 ֆր. ղրկած է Սղերդ, տեղւոյն վարժարանաց բարեզարդութեանը համար։

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ Ազգ. Տատեան վարժարանին մրցանակաբաշխութեան և մանկապարտէզի հանդէսը տեղի կ'ունենայ վաղը, կէսօրէն առաջ ժամը 9ուկէսին (Ը. Ե.) վարժարանին պարտէզին մէջ։

ԳՈՀՈՒԹԵԱՄԲ կը ծանուցանենք թէ Սալիսէի աստիճան շնորհուած է Եսքիշէհիրի Թաղապետական Բժիշկ Գաբրիէլին էֆ.ի ի վարձ իր բարւոք ծառայութեանց։

ՌՈՒՍԱ ՀԱՅ Եկեղեցական կալուածներուն ու գոյքերուն վերադարձման գործողութեանց վրայ հետեւեալը կը գրեն Թիֆլիզէն.—«Անցեալ երկուշաբթի օրը կովկասեան Փոխարքայի օգնական Միցկեվիչի նախագահութեամբ Հայոց եկեղեցական կալուածների եկամուտների կառավարութեանը յանձնելու համար կայացած ժողովին մէջ նպատակայարմար է համարուած այդ գումարները յանձնել Ս. Էջմիածնի հոգեւոր կառավարութեանը, նրան վերապահելով գումարների բաժանումը։ Այդ պատճառով որոշուած է փոխադրել Ս. [illegible] անունով. բաց ի արդէն յանձնուած 70 հազար րուբլիէն, եկամուտի միւս մնացորդները, պահելով միայն 3000 րուբլի, որ առժամանակ, մինչեւ կալուածքի յանձնումը, պէտք է մնայ յանձնման ծախքը հոգալու համար։ Ամբողջ եկամուտը եղել է 289,000 րուբլի, բաց ի Տերեքի և Դաղստան շրջաններում, Քութայիսի նահանգում և Սուխումի շրջանում գտնուած կալուածների եկամուտէն։ Իսկ ծախք մինչեւ այժմ արդէն կատարուած է 120 հազար րուբլի և վերադարձուած է հոգեւոր վարչութեան 70 հազար րուբլի։ Ուրեմն վերադարձնելու համար մնում է դեռ 90,000 րուբլի,»

«ՖԷՄԻՆԱ»

ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՍԸ

ԹԻՒ 45ՐԴ

Կանանց հանդէսը հրապարակ ելաւ երէկ գեղեցիկ և լեցուն պարունակութեամբ և զարդարուած հետեւեալ գրիչներով.

ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԷԼ Հ. ԱՍԱՏՈՒՐ (Սիպիլ) սիրուն ոտանաւոր մը Հrudbes.— ՕՐ. ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌՔ՝ Պզտիկներու բարեկամութիւնը.— ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԼՈՒԻԶ՝ Բարիզուհիի մը նամակները. (Առաջին բժշկուհիին մահը և ձեռքերուն գաղտնիքը).— ՏՕՔԹ. ՕՖԵԼԻԱ ՆԵՐԿԱՐԱՐԵԱՆ՝ Աղջկան մը ապարէզի ընտրութիւնը.— ՕՐ. ԱՏՐԻՆԷ ՄԻՍԱՔԵԱՆ՝ Կիներու աշխարհին մէջ. (Կիներու վանք մը, վեց միլիոն ֆրանք մէ՛կ զգեստ և տիպար խոհարարուհին).— ՕՐ. ՄԱԹԻԼՏ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ՝ Թէ ի՛նչպէս պէտք ամուսնանալ (Զգացման ներդաշնակութիւնը).—ՕՐ. ՆԻՆԻ՝ Նինիին Օրագիրը.—ՕՐ. ԱՐԱՔՍԻ ՊՕՏԻԿԵԱՆ՝ Ջաւակ՝ (Ոտանաւոր).— Հաշուական հանճար, և այլն։

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Գալֆաեան Ազգ. Որբանոցի ամավերջի հարցաքննութիւնք պիտի սկսին ամսոյս 14ին և պիտի շարունակուին հետեւեալ կարգացոյցին համեմատ.—

Յուլ. 14 Ուր.

Կէս օրէ առաջ՝ Կրօնք և Եկեղեց. Պատմ. Միջին Ա. և Բ. կարգերու.— Հայերէն՝ Տարր. Բ.— Թուաբ. Միջ. Ա. և Բ.։

Կէս օրէ ետք՝ հայերէն Միջ. Բ.— Թուաբ. Տարր. Բ.— Հայ. Միջ. Ա.— Կրօնք Տարր. Բ.։

Յուլ. 18 Գշ.

Կէս օրէ առաջ՝ Աշխարհագր. Միջ. Ա. և Բ.—Բնագիտ. Տանօթ. Տարր.— Ֆրանսերէն՝ Միջ. Բ.:

Կէս օրէ ետք՝ Ֆրանս. Միջ. Ա.— Աշխարհագր. Տարր. Բ.— Բնագիտ. Տանօթ. Միջ. Ա. և Բ.— Ֆրանս. Տարր. Բ.:

Յուլ. 20 Եշ.

Կէս օրէ առաջ՝ չարադրութեանց ընթերցում Միջ. Ա. Բ.— Թուաբ. Տարր. Ա.— Կրօնք և Հայկ. ընթերց. մանկապարտէզի սանիկներուն —Աշխրգ. և Իրագիտ. Տարր. Ա.:

Կէս օրէ ետք՝ Հայ. ընթերց. Քերկ. և Ուղղագր. Տարր. Ա.—Թուաբ. Աշխարհագր. և Իրագիտ. մանկապարտէզի սանուց.—Կրօնք Տարր. Ա.:

ՏԱՆՕԹ.— Գծագրութիւնք և ձեռարուեստի աշխատութիւնք ամէն օր ի տես դրուած են:

Քննութիւնք կը սկսին առաւօտուն ժամը 1½ին և կէս օրէ ետք ժամը 6½ին (Ը. Թ.):

ՀԱՐՍՆԻՔ

Առաջիկայ երկուշաբթի, 17 Յուլիս, ժամը 6½ին (Ը. Թ.) Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյն մէջ տեղի պիտի ունենայ Պսակադրութեան Ս. Խորհուրդը՝

ԽԱՉԻԿ ԷՖ. ՀԱՔԵԱՆԻ

ՕՐ. ԱՆԺԷԼ ԹԻՒՐՔԵԱՆԻ

հետ:

Շնորհաւորութիւնք պիտի ընդունուին Հաքեանց բնակարանը Իճատիէ, Տօղրամաճը Սիմոն փողոց:

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ԾՆՈՒՆԴ

Կիր. օր, 9 Յուլիս, Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյն մէջ կատարուեցաւ Տէր և Տիկ. Պզատոն Հաքեանի անդրանիկ որդւոյն՝ Մկրտութեան արարողութիւնը՝ կնքահայրութեամբ Տիար Ֆրանկիւլ Կիւմիւշեանի: Երախան կոչուեցաւ Սարգիս-Եդուարդ: Մկրտող քահանան էր Տ. Տաճատ քհ. Փաշայեան:

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

25 Յուլիս 1906

Ֆրանսական 3%	96.75
Օսմանեան Միացեալ	95.70
Երկաթուղի	146.75
Պանք Օթթօման	644.—
Րէժի	437.—
Թրամվայ	48.—

ՌԵՍՄԻ

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Ատանա վիլայէթի տէֆթէրտարլըղընա՝ Մուսուլ վիլայէթի տէֆթէրտարը սաատէթլու Ալիւշ վէ Մուսուլ վիլայէթի տէֆթէրտարլըղընա՝ Մամուրէթ-իւլ-Ազիզ վիլայէթի տէֆթէրտարը սաալէթէ իզզէթլու Հիւսնի էֆէնտիլէր Թային պույրուլմըշ վէ մումայիլէյհիմա մունհալլէֆ պույուրլմուշ տըր:

Իզմիտ սանճաղը մուհասէպէճիլիկինէ՝ Թարապլուսը Շամ մուհասէպէճիսի սաալէթէ իզզէթլու Րիզա էֆէնտի Թային պույրուլմուշ վէ մումայիլէյհ մունհալլէֆ պույուրլմուշ տըր:

Ատանա վիլայէթի վէրկի միւտիրլիկինէ՝ Վան վիլայէթի վէրկի միւտիրի Խալիլ Տէրվիշ վէ Վան վիլայէթի վէրկի միւտիրլիկինէ՝ Ատանա վիլայէթի վէրկի միւտիրի Հիւսնի էֆէնտիլէր Թային պույրուլմըշ վէ մումայիլէյհիմա մունհալլէֆ պույուրլմուշ տըր:

ՆԻՇԱՆ

Պէյօղլը միւթէսարրըֆլըղը պաշ քեաթիպի սաատէթլու Րիզա պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ իւչիւնճիւ րիւթպէտէն Օսմանի նիշանը ալիսի իհսան պույրուլմուշ տըր:

ՆԵՐՔԻՆ

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ Ցանձնաժողովը նկատելով որ նահանգներէ ոմանց կողմէ ղրկուած վիճակագրական տեղեկութիւնները անհամապատասխան են նախապէս հաղորդուած նմոյշներու, նորէն հրահանգ ղրկեց նահանգները թէ վիճակագրութիւնները պէտք է ցոյց տան հետեւեալները. — Ա. Իւրաքանչիւր նահանգի մէջ շինուելիք ճամբաները: Բ. Նահանգներու այն նաւահանգիստները զորս հարկ է նաւարկելի վիճակի մը վերածել: Գ. Վաճառականութեան համար շինուելիք նաւահանգիստները: Դ. Որպէս զի գետերու ջուրերը պարապ տեղը չհոսին, հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին, այն կերպով որ երկրագործները օգտուին այդ գետերէն, ջրանցքներ բացուին: Ե. Նահանգին նախնական ու Բիւչտիէ վարժարաններու թիւը, նորեր հաստատելու պէտքը և անոնց տարեկան ծախսերը: Զ. Նահանգներու մէջ չորցուելիք ճահիճները և յետոյ ժողովրդեան բաշխումը: Է. Իւրաքանչիւր նահանգի բերքերէն, գիտական նոր պայմաններու համաձայն առաջ գալիք օգուտները: Ը. Թէ՛ ինչ ընելու է տեղական արհեստները քաջալերելու համար հաստատելիք գործարաններուն տեսակը: Թ. Թէ ի՛նչ միջոցներ ձեռք առնելու է երկրագործներուն ձեռքը գտնուած գործիքները և անասնոց սեռը բարելաւելու համար: Ժ. Նահանգներու մէջ գտնուած խոպան հողերու քանակութիւնը և ատոնց բաւականութիւնը՝ գաղթականներու և կամ ժողովրդեան բնակութեանը համար:

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ԵՒ ԽՌՈՎԱՐԱՐ.— Պոլսոյ ամբաստանիչ ատեանը ձերբակալման հրամանագիր մը հրատարակեց Նազմի պէյի դէմ, որ Սէլանիկի նահանգին Թարգման ըլլալով արտասահման փախած է: Հետեւաբար իբր ոճրագործ դատուելու համար, դատական և ոստիկանական պաշտօնեաները զայն պիտի ձերբակալեն ո՛ւր որ տեսնեն:

⁂ Նոյնօրինակ ձերբակալման հրամանագիր մը հրատարակուեցաւ նաեւ Արմենակի և Տիգրանի դէմ, որոնք Եգիպտոս փախչելով, յեղափոխականներուն միացած էին և հետեւաբար իբր ոճրապարտ ամբաստանուած են:

ՄԻՍԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Սաատէք խօսելով Եէնի-Ճամիի մէջ բացուած միսի աճըկին վրայ, կ'ըսէ թէ անկատար է ան: Նախ հոն ծախուած միսը վար տեսակէ է, և մսավաճառներն ալ այդ գինով կրնան տալ նոյն միսերը: Ասկէց զատ ուղուած տեղէն միսը չեն տար: Նոյն թերթը դիտել կուտայ նաեւ թէ մսավաճառները կը շարունակեն նախորդին չափ սուղ ծախել միսը և հանրութիւնը իրենց շահատակութեանց ենթակայ է միշտ, որովհետեւ ամէն մարդ չի կրնար մինչեւ Եէնի-Ճամի երթալ իր պիտոյքը հոգալու: Broosou ալ այս վաճառման դրութիւնը անբաւական մը կը գտնէ: Ժողովուրդը որ հոն կը վազէ մսավաճառներուն շահասիրութիւններէն փախչելով, հոն ոեւէ գոհունակութիւն չի գտներ, որովհետեւ ծախողները իրենց վայելած բարոյական առաւելութեան կրթնած՝ անյարմար ընթացք կը բռնեն յաճախորդներու դէմ: Ուրեմն պէտք է լուրջ և միայուն հսկողութիւն մը կատարուի ոչխարներու ժամանման, միսի վաճառման և վաճառորդներուն ընթացքին վրայ:

⁂ Յուլիս 3էն 8 Ֆէրիգիւղի եւ Օգ Մէյտանիի մէջ ոչխարի վաճառականները ընդամէնը 7571 հատ ամէն տեսակէ ոչխար և գառնուկ բերին: Ատոնք մսավաճառներուն ծախուեցան, օսմ. ոսկին 109, անգլիականը՝ 121 և ֆրանսականը 96 ղրուշի հաշուով:

ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԸ.— Ջեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց՝ ասկէ վերջը գործարաններու պայմանագրութեանց մէջ նշանակել թէ գործարաններու շէնքերը և յարակից հաստատութիւնները տուրքի ենթակայ պիտի ըլլան:

ՏԱՍԱՆՈՐԴՆԵՐԸ.—Բ. Դուռը նըկատելով որ տասանորդներու փոխարժէքը, ըստ օրինի, կարելի չէ հաշուակցիլ որ և է պահանջումի հետ և պէտք է հնչուն դրամով գանձել, ծանոյց ձեռնհաս պաշտօնարանին որ հնչուն դրամով գանձուի եւ ելմտական գանձուն իրաւունքները ապահովուին:

ԱԻՐՈՒԱՄ դրամներու մասին որոշում մը տալու համար Ելմտական պաշտօնարանին մէջ նոր յանձնաժողով մը գումարուեցաւ նախարար Զիհա պէյի նախագահութեամբ: Ներկայ էր նաև Փողհրանոցին Տնօրէն Հագգը պէյ:

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԱՅ ԾԱՌԸ.—Գահիրէի թերթերը կը գրեն թէ Մաթթարիայի մէջ գտնուած Աստուածածնայ պատմական ծառը, որ օրթոտոքսներու կողմէ մասնաւոր պաշտամունքի առարկայ էր, գլտորած է հնութենէն, քան դարեր կանգուն մնալէ ետք: Աւանդութիւնը կ'ըսէ թէ այս ծառին տակ էր որ Մարիամ իր երկնառաք զաւկին հետ նստաւ, Եգիպտոս գացած ատեն: Այս ծառին իյնալը մեծ յուզում յառաջ բերած է, և բազմաթիւ մարդիկ կը փութան Մաթթարիա՝ տեսնելու այդ նշխարը:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Մր. Լէյշման, Պոլիս ժամանեց Արեւելեան Շէպընթացով և կայսրանին մէջ ընդունուեցաւ դեսպանատան պաշտօնեաներուն կողմէ:

ՎՃՌԱԲԵԿ ատեանին Ա. ընդհանուր դատախազ Ճէմալ պէյ հիւանդ ըլլալով, պաշտօնատեղին չյաճախեր:

ԱՆԿԵԼԱՆՈՑԻՆ ՀԱՄԱՐ ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ.— Համազգային Անկելանոցի յանձնաժողովը որոշեց յատուկ սիկառիթի թուղթ մը հանել ի նպաստ Համազգային Անկելանոցին, և զայն պատրաստել հաստատութեան մէջ, ինչ որ աւելի շահաւոր պիտի ըլլայ, վասն զի ժողովրդեան գործածած սիկառէթի թուղթերը վաճառականները թերթերով Վիեննայէն բերել կուտան և հոս կը կտրուին, ուղուած ձեւին վերածուելով: Յանձնաժողովը ենթադրեց նոյն իսկ որ եթէ այդ թուղթերը չծախուին, պատսպարեալներուն գործածութեանը կը յատկացուին: Յանձնաժողովը ձեռնհաս պաշտօնարանէն արտօնութիւն ստացաւ ըստ այնմ սիկառէթի թուղթի պատրաստութեան ձեռնարկելու համար: Մտադիր է նաեւ յաջողակային լուցկիի վաճառման ալ ձեռնարկել:

«ԼՕՔՈՒՄ»Ի ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Իգտամ կը դժգոհի թէ «լօքում» արտադրողները օտար հրապարակներ չեն գտներ: Իրաւ է թէ սկըսուած է «լօքում» ղրկել Ռումանիա, ուր շատ կը գնահատուի, և ուրիշ քանի մը երկիրներ, բայց այս արտածումը շատ սահմանափակ է, և պէտք է արտադրիչները ջանան նոր հրապարակներ գտնելու: Այս վաճառականութեան զարգացումը ապահովելու համար, արտադրիչները պէտք է նախ տեսակը ազնուացնեն իրենց ապրանքներուն և գործածեն լաւ նիւթեր: Օրինակի համար, փոխանակ ամերիկեան վարնոց տեսակ նշայ գործածելու, լաւ է որ գործածեն տեղական ընտիր նշան: Այսպէսով կրկին արդիւնք ձեռք կը բերուի, — բարելաւում և դիւրավաճառութիւն ապրանքին. նաեւ տեղական նշային սպառման յաւելումը:

ՅՈՅՆ ՀԱՄԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.— Վիեննայէն կը ծանուցանեն թէ Աւստրիական կառավարութեան և Երուսաղէմի Յունաց վանքին ներկայացուցիչին միջեւ համաձայնութիւն գոյացած է վանքին Պուքովինայի մէջ ունեցած կալուածներուն վաճառման մասին: Այս համաձայնութեան համաձայն այդ կալուածները ծախուած են 1 միլիոն 600 ֆրանքի: Այս գումարը պիտի յատկացուի վանքին պարտքերուն մէկ մասին: Իսկ միւս մասը պիտի վճարուի Եգիպտոսի երեւելիներէն Մ. Զէվուտաքիի կողմէ եղած 100էն 3 տոկոսով փոխառութեամբ:

ՔԷՕՍԹԷՆՃԷԻ ՄԷՋ ՄԶԿԻԹ.— Ռումէն կառավարութիւնը որոշեց Քէօսթէնճէի իսլամ ժողովուրդին համար մզկիթ մը կառուցանել տալ. հարկ եղած գումարն ալ պատրաստուած է: Շինութեան յանձնաժողովը վերջերս գումարուելով Ռումանիոյ առաջնակարգ ճարտարապետներէն Մ. Սթէֆանէսքուի յանձնեց մզկիթին կառուցումը: Մ. Սթէֆանէսքու մօտերս Պոլիս պիտի գայ, այս տեղի մզկիթները այցելելով, ըստ այնմ յատակագիծ մը պատրաստելու համար:

ԱՐՄՏԻՔՆԵՐՈՒ ԿՇԻՌՆԵՐԸ.— Օսմ. երկիրներու մէջ ցորեն, գարի և այլն կշիռով ծախուելովը, երկրագործները ատոնց մէջ աւազ եայլն կը խառնեն, որպէս զի ծանր կշռեն: Վաճառականներն ալ կը հարկադրուին զայնս մաղել տալ, որով աւելորդ ծախքեր կըլլան. ուստի զանազան կողմերէ խնդրուած է՝ կչիռի տեղ գրիւ գործածել, որպէս զի արմտիքներու մէջ օտար նիւթեր խառնելու հարկ չմնայ, Պոլսոյ առեւտրական Սենեակէն տեղեկութիւն ուղուեցաւ թէ կչիռի դրութիւնը եթէ գրիւի փոխուի, ո՛ր աստիճան պիտի ծառայէ բաղձացուած նպատակին ձեռք բերուելուն և թէ գրիւի դրութեան կիրառումը դժուարութիւններ պիտի պատճառէ՞ թէ ոչ:

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղիին ընդհ. տնօրէն Մ. Հիւկնէն Գերմանիա մեկնեցաւ:

⁂ Պաշտօնակից մը կ'ըսէ թէ Անատօլուի երկաթուղիին գործակատար Քիրեաքօ էֆ. ընդհ. տնօրէնութեան անպամակցութեան կոչուած է, իսկ իրեն յաջորդած է առեւտրական ճիւղին տնօրէն Աղասեան էֆ.:

ՊԱՇՏՕՆԱՆԿ.— Արղնիի գաւառին Թղթակցութեանց տեսուչ Գատրի էֆ. պաշտօնանկ եղաւ և իրեն յաջորդեց Երթօղրուլի Թղթակցութեանց տեսուչ Խասատ պէյ. ասոր ալ յաջորդեց քաղաքային պաշտօնեաներու դիւանին քարտուղար Գատրի պէյ:

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը նկատելով որ օտար երկիրներու մէջ պատրաստուած վիճակահանութեան տոմսերը, դրուած արգելքին հակառակ օսմ. երկիրներու մէջ գաղտնի ծախելու համար աշխատողներ կան, դարձեալ ծանոյց ամէն կողմ՝ գործադրել այդ արգելքը և նոյն տոմսերուն վաճառմանը տեղի չտալ:

ՍԷՕՌԵՐՈՒ ԵՒ ՖՈՒՔԷՐՆԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

Մայրաքաղաքիս յոյն թերթերէն մէկը հետեւեալը կը գրէ Յունաստանի և Արեւելքի մէջ բացուած Սէօռերու եւ Ֆաքէրներու վարժարաններուն նկատմամբ.—

«Հաւաստի աղբիւրէ կը տեղեկացնեն թէ ֆրանսական կառավարութիւնը որոշած է փակել Արեւելքի և Յունաստանի մէջ գտնուած Բրօղականայի վարժարանները զորս կը կառավարեն Սէօռերը և Ֆաէրները: Ֆրանսական կառավարութիւնը նկատելով որ Եկեղեցին և Պետութեան բաժանումովը այդ Սէօռերու և Ֆաէրներու պաշտպանութեան խնդիրը իր իրաւասութեան սահմանէն դուրս է, և քանի որ անոնք մինչեւ հիմա արդէն արտասահմանի ֆրանսական դեսպաններուն և հիւպատոսներուն պաշտպանութեան տակ կը գտնուէին, որոշած է զանոնք փակել և լոկ աշխարհականներու կողմէ բացուած նախնական վարժարաններու հոգը ստանձնել: Ասոր համար մասնաւոր յանձնաժողով մըն ալ կազմուած է որուն անդամներէն մին Մ. Շարլ վերջերս Պոլիս հասաւ այս խնդրով զբաղելու համար:»

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Ոսկի մը տուգանքի դատապարտուեցաւ Վահան որ լեզուագարութեան մէջ գտնուած էր Եօրկիի հանդէպ: Նոյնպէս ոսկի մը տուգանքի՝ Մաքսիմ անուն կինը որ Գրիգորի և Վիրժինի դէմ լեզուագարութեան մէջ գտնուած էր:

ՀՐԷՇ ՄԸ.— Օրթագիւղ, Նաւամատոյցին մօտ Մուսթաֆայի սրճարանը կը բնակէր Շէրիֆ անուն դատարկաշրջիկ մը: Այս մարդը նախընթաց օր նոյն տեղը բնակող Շաքիր աղայի 2—3 տարու աղջիկը՝ Ֆէրիտէն կը խաբէ, և բանջարանոց մը տանելով հոն անխղճաբար կը բռնաբարէ անոր պատիւը: Հէգ մանկիկին խղճալի երեւոյթէն և լաց ու կոծով խոստովանութենէն ամէն բան յայտնի ըլլալով, ոստիկանութիւնը ձերբակալեց այս վայրագ հրէշը:

ՑԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.—Ֆէրիգիւղ, Նըպարավաճառ Ղազարոս, երեկ առտու սիրտի կաթուածէ յանկարծամահ եղաւ անկողնէն ելած պահուն:

ԿՌԻՒ.— Ֆէրիգիւղ բնակող Բուսու, Պէքիր, Ահմէտ և իրենց կիները Ֆաթիմէ, Այիշէ, Զէլիհէ կռիւի բռնուեցան նոյն տեղը պարտիզպան Իսլամի, Բուսուլի և ուրիշներու հետ, և նետուած քարերէն ոմանք վիրաւորուեցան:

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Բերա, Եէնի Զարշը Մատամ Մարիի տան դարակը առջի գիշեր կոտրելով, չորթուած էր 20 ոսկիի արժէքով գոհարեղէններ: Իբր կասկածելի ձերբակալուեցան Եանի և Պոխոր:

⁂ Ոստիկանութիւնը իմանալով որ Պոլիս, Եէնի Պաղչէ, կաթնավաճառ Վասիլի սենեակը գողօններ կան, խուզարկութիւն կատարեց և զանազան առարկաներ գտաւ: Վասիլ ըսաւ թէ Ֆուատ անուն մարդ մը յանձնած էր զանոնք: Ֆուատ ալ ձերբակալուելով հաստատուեցաւ թէ զանազան տեղերէ գողութիւն կատարած և Վասիլ ալ գողօնթաքոյց է: Երկուքն ալ Ոստիկանութեան Դուռը ղրկուեցան:

⁂ Թաքսիմ, Պօզախանէ Ճատտէսի Հոճազատէ Թաղը բնակող Օսմ. Պանքայի պաշտօնեաներէն Մ. Ջօյիմի Նէֆիքէօյ գիւղագնացութեան գացած ըլլալով, առջի օր երբ վերադարձաւ տեսաւ որ տանը դուռը բացուած էր և 6 հատ գորգ և 5—600 ոսկիի մօտ գոհարեղէն չկան: Ոստիկանական քննութեամբ հասկցուեցաւ թէ ասկէ շաբաթ մը առաջ Թարլա-Պաշը՝ փախած ատեննին գիշերապահներու կողմէ բռնուած գողերն են այս գողութեան հեղինակները:

⁂ Սկիւտար, Թօփխանէլիօղլը, Պետական Խորհուրդին անդամ Ճէմալ պէյի բնակարանէն, կարեւոր գողութիւն մը կատարուեցաւ: Իբր կասկածելի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց խոհարար Ապտուլլահը, երկու սպասուհիները և կառապանը:

ՇԱՏԱԿԵՐ ՄԸ.—Պրուսայի մէջ Ռէժիի հեծեալ դէտերէն Տաղիսթանլը Ճէմալ, գրաւի մը հետեւանքով, անցեալ օր 9 հին օխա կաթ խմեր և 3 օխա սեր ու 3 օխա մածուն կերեր է: Յետոյ քալելու մրցում մը կատարուելով, Ճէմալ անցեր է իր ընկերները:

ԱՐԿԱԾ.— Գոհարավաճառ Կարապետ էֆ. առջի օր Բանկալթիի իր բնակարանին մէջ սանդուղէն վար գլորելով բաւական ծանրապէս վիրաւորուեցաւ:

ԼՈՂԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ.— Ֆէնէրի առջև, կիրակի օրը, իշավար Պարսիկ մը, որ լողնալու համար ծովը մտած էր, լողալ չգիտնալով խեղդուեցաւ և ետքը մարմինը գտնուեցաւ:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

(Յուլիս 7 Ուրբաթ)

Առաջին	ձերմակ	օխան	38—38½
Երկրորդ	»	»	37—
Խառն	»	»	35—
Զավտարը	»	»	33—34
Կարծր առաջին		»	39½—
Կարծր միջին		»	38½—39

Երէկ 10 վակոն Անատօլուի ցորեն ժամանեց:

ԱԼԻՒՐ	Ղրշ.
Տեղական գըրմա Ա. պարկ	71—71½
» » Բ. »	68—
ԹԵՓ	
Օխան 14— փարա	
ԳԱՐԻ	
Քէօսթէնճէ քիլէն	12½—
Ռումէլի և Մէրսին »	14½—11½
ԲԱՄԲԱԿ	
Բացում Յուլիս 19ի	
Լիվըրբուլ	
Յուլիս—Օգոստոս	5.81
Օգոստոս—Սեպտ.	5.74
Հոկտ.—Նոյեմ.	5.64
Յուն.—Փետր.	5.64
Հանգարտ	
Փակում Յուլիս 19ի:	
Լիվըրբուլ	
Տրամադրելի	5.82
ՑՈՐԵՆ	
Փակում Յուլիս 19ի	
Նիւ-Եորք	
Տրամադրելի	84¾
Մարտի համար	
Յուլիսի համար	84¾
Սեպտ.ի »	84⅝
Դեկտ.ի »	87
Չիքակօ	
Տրամադրել	
Յուլիս	77¾
Յուլիս	78⅛
Բարիզ	
Տրամադրելի	24.
Օգոստոս.ի համար	24.85
Լիվըրբուլ	
Տրամադրելի	7
Յուլիսի համար	6/7
Սեպտ.ի	6/7¼

ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆ

263րդ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

3% պարգեւաւոր պարտաթուղթերու (1886ին հրապարակ հանուած)

16 ՅՈՒԼԻՍ 1906

125,720 թիւը 50,000 Ֆր. շահած է

Իսկ հետեւեալ 25 թիւերը շահած են 1000ական ֆրանք.

1823	53864	118047	188384	317133
28631	62409	129768	229006	346930
35277	68430	136750	246256	375307
36502	81975	145759	264095	379994
41511	83226	170230	290341	393864

42րդ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

3% պարգեւաւոր պարտաթուղթերու (1903ին հրապարակ հանուած)

ՅՈՒԼԻՍ 16 1906

472,366 թիւը 50,000 Ֆր. շահած է

Իսկ հետեւեալ 25 թիւերը շահած են 1000ական ֆրանք.—

426437	485778	548076	683824	709105
445266	497258	574971	687990	722144
447148	499009	599862	699488	751020
470259	503259	626237	702069	757062
474719	531910	658544	708268	757895

Վճարումները Քրէտի Լիօնէի կողմէ կը կատարուին, 1906 Օգոստոս 1էն սկսեալ:

«ՕՄԷԿԱ» ժամացոյցի ազդը կարդալ չորրորդ էջը

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 24 Յուլիս Բետըրսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Զարը Մ. Մուրոմցէվի տուեր է կրթական նախարարի պաշտօնը: Մ. Մուրոմցէվ նորէն կայսեր պիտի ներկայանայ:

—Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Մ. Սէրկիէվ Պէլկրատի ռուս դեսպան պիտի անուանուի փոխանակ Մ. Կուպաթովի որ նոյն նախարարութեան օգնական կարգուած է:

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ.— Հոլանտայի Վիլհէլմինա թագուհին որ յղի էր, վիժեց: Այս դէպքը մեծ յուսախաբութիւն պատճառեց ամբողջ Հոլանտայի մէջ: Թագուհիին վիճակը լաւ է:

ԼՕՆՏՕՆ.—Խորհրդարանական Միութիւնն հետեւեալ առաջարկը ընդունեց միաձայնութեամբ.— «Այն պարագային որ պայմանագիր երկու տէրութեանց միջեւ վէճ ծագի, և վէճը այնպիսի հանգամանք մը ունենայ որ կարելի չըլլայ Իրաւարար Ատեանի յանձնել, այս տէրութիւնները պէտք չէ թշնամութեանց սկսին, մինչեւ որ չխնդրեն միջազգային քննիչ յանձնաժողովի մը կազմութիւնը, կամ բարեկամ տէրութեանց միջնորդութիւնը:»

ՊԷՐԼԻՆ.— Գերման լրագիր մը, պատասխանելով իտալական մամուլին հրատարակութեանց՝ Հապէշիստանի վերաբերեալ համաձայնութեան նկատմամբ կ'ըսէ թէ Հապէշիստանի մէջ Գերմանիոյ շահերը կարեւոր են, սակայն Անգլիոյ, Ֆրանսայի ու Իտալիոյ միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը բաւական կը պահպանէ այդ շահերը՝ նուիրագործելով բաց դուռի դրութիւնը:

ՎԻԵՆՆԱ.—Պառոն Պէքի Դահլիճին բոլոր անդամները կայսեր մասնաւոր խորհրդական պիտի կարգուին:

ԲԱՐԻԶ.— Եւրոպական Սակարաններուն մէջ նոր և աւելի կարեւոր անկում մը տեղի ունեցաւ ռուսական արժեթղթոց վրայ:

—Ամբողջ Ֆրանսայի, և մասնաւորաբար Բարիզի շըջակայքը ահռելի փոթորիկ մը ծագեցաւ: Հեռագրական հաղորդակցութիւններ տեղ տեղ խզուեցան Ֆրանսայի արեւելակողմը:

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Ամբողջ կառախումբ մը Տայամին լիճը գլտորեցաւ: Աղէտին վրայ մանրամասնութիւն չկայ:

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Սոսկալի հրդեհ մը քանդ ու աւեր ըրաւ ֆրանքեամերիկեան ընկերութեան իւղի մթերանոցները: 300,000 ֆր.ի վնաս կայ:

ՎԻԵՆՆԱ.— Բանաստեղծ Ֆերտինանտ ֆոն Սար անձնասպան եղաւ: Անդամ էր Աւագաց Ժողովին, և այս առթիւ Ժողովին Նախագահը դրուատական յուզիչ ճառ մը արտասանեց ի յիշատակ հանգուցեալ բանաստեղծին:

ՊՕՄ ՏԸ ՖԻԿ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ		
Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	103.21
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	104.25½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	104.28
» էն վար գինը	»	103.18
ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ		
Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	145.37½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	145.62½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	145.75
» էն վար գինը	»	145.25
Շիրքէթը Խայրիէ	Օ.Ո.	37.
Միթիլլիի Պանքա		6.—
Սելանիկի «	ֆր.	173.—
Քոմէրսիալ	Ա.Ո.	10.—
Քարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	168.
» Օրտինէռ	»	155.—
Իզմիրի քարափ	»	595.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ.Ո.	4.42
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	9.05
» պարտաթուղթ	ֆր.	485.—
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	295.—
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա.Ո.	18.10
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	460.
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբս.	1886	322.—
» » »	1903	267.
Թրամվայ		45.
ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ		
Յունական փոխառութիւն	ֆր.	262.50
Պանք Նաս. Կրէս.	»	430.—
» « » նոր	Օ.Ո.	4.06
Լաւրիոմ	ֆր.	59.—
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն		ղշ. փր.
Ֆրանսական ոսկի		87.09
Անգլիական ոսկի		109 29
Ռօլ		90.30
Մէճիտիյէ արծաթ		107.20
Ռուպլի Թղթադրամ		8.70
Քրէմից		50.
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոնի վրայ չէք	ղրշ.	109.20
Բարիզի » »	ֆր.	22.97½
Վիեննայի » »	քուրօն	21.95
Պերլինի » »	մարք	18.70

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

23 Յուլիս 1906

Ֆրանսական Ռանթ 3%		96.60
Օսմ. միաց. գոնս. 4% բաց.		95.60
» » » գոց.		95.55
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	146.50
Րէժիի պարտաթուղթ	»	436.—
Օսմանեան մաքս	»	486.—
Օսմանեան Պանքա	»	643.—
Քրէտի Լիօնէ	»	1132.—
Բարիզի Պանքա	»	1490.—
Աւստրիական Ռանթ	4%	99.70
Իտալական »	5%	102.20
Ռուսական »	4% 1901	67.90
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4%	95.25
Պոլիս Քարա Այտըն	ֆր.	599.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

21 Յուլիս 1906

Անգլիական Ռանթ	87.12
Օսմ. Միաց. Գոնս. բաց.Գ.Կ.	94.87
» » » գոց. »	94.87
Օսմ. Պանքա	15.63
Պուլկարական 1892	100.—
Ռուսական 4% 1898—89	69.75
Յունական Ռանթ	40.25
Զարթըրթ	1.40
Թրանսվալ	1.93
Ռանտմայն	6 —
Ճափոնական 4%	— —

ՊԵՐԼԻՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

21 Յուլիս 1906

Գերմանական 3%	87.80
Օսմ. Միաց Գոնս.	95.40
Օսմ. փոխառութիւն 1903	88.60
Ռումէլիի երկաթուղի	145.20
Ռուսական 4% 1902	69.40

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ.Ի ՅՈՒՂԻԹՕՐԵԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ — 76

ԳՐԵՑ ԺՈՒԼ ՎԷՐՆ — ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ [illegible]

Արտառոց Կտակ Մը

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ե
ԲԷՆԴԸՔԻՒ ՄԷՋ

Վերջապէս ինքնաշարժ կառքը հասաւ անապատը, որուն սահմանածայրը կը գտնուի Տիթ Ուէյլի։ Հոն, միայն համանմատարած մենութիւնը կար, մարդիկ, անասունք չէին յաճախեր հոն։ Արեւին տաք ճառագայթները կը թափէին այն անհուն, անծայրածիր դաշտերուն վրայ։ Հազիւ բուսական քանի մը հատքեր կային։ Ո՛չ ձի, ո՛չ ջորի չէին կրնար ապրիլ այն տեղ։ Բարեբախտութիւն էր որ ինքնաշարժ կառքը միայն քարիւղի պէտք ունէր շարժելու համար։ Հոս հոն, քանի մը բլուրներ միայն կային, փոխ խոտերով ծածկուած։ Ցերեկուան հեղձուցիչ տաքին կը յաջորդէին քալիֆորնիական չոր ու պաղ գիշերները։

Այսպէս էր որ Նաւապետ Եուրիքէն Ցունիս 3ին հասաւ Տիթ Ուէյլի արեւմտեան կողմը շրջանակող սահմանը։

Կէս օրէն ետք ժամը 3 էր։ Ճամբորդութիւնը տեւած էր 50 ժամ, առանց դադարի և առանց արկածի։ Հօճ Եուրիքէն պահ մը կենալով, գիր մը գրեց Ցունիս 3ին Տիթ Ուէյլի մէջ իր ներկայութիւնը հաստատող և ապառաժի մը տակ թողուց, իր ընկերոջ և ինքնաշարժ կառքը վարողին ստորագրելով։ Հազիւ ժամ մը կեցաւ հոն և ի վերջոյ մեկնեցաւ այն տխուր վայրէն Բիլըր դառնալու համար։

Ինքնաշարժ կառքը ճամբայ ելաւ, և անապատին մէջէն անցնելով իջաւ Նէվատայի կիրճերը և առանց միջադէպի ժամանեց Բիլըրի կայարանը, 44 ժամ ետքը, այսինքն Ցունիս 5ին, առտուան ժամը 11ին։

Նաւապետ Եուրիքէն քանի մը բառով շնորհակալութիւն յայտնեց մեքենավարին և անոր ընկերոջ, որոնք այնքան եռանդ և ճարտարութիւն ցոյց տուին իրենց պաշտօնին կիրառութեան մէջ, և ապա դառնալով ընկերոջը աւելցուց.

—Մեկնի՛նք։

Մասնաւոր կառախումբը կը սպասէր նաւապետին դառնալուն։ Հօճ Եուրիքէն ուղղակի կառուղիին երթալով ըսաւ,

—Մեկնի՛նք։

Վայրկաշարժը խոյացաւ երկաթեայ ուղիներուն վրայէն և եօթը ժամ ետքը կանգ առաւ ի Ռէնօ։ Ցեռոյ կառախումբը անցաւ Եօմինկէն, Նէպրասքայէն, Իօվայէն, Իլլինոյզէն և Ցունիս 8ին հասաւ Շիքակօ։

Նաւապետը ջերմագին ընդունելութեան մը արժանացաւ ամէն անոնց կողմէ, որոնք հաւատարիմ մնացած էին իրեն։ Անշուշտ, խաղը իր սկզբնաւորութենէն շարունակելու այն պարտաւորութիւնը տարօրինակ ձախողութիւն մը կ'ենթադրէր։ Բայց թուեցաւ որ Հօճ Եուրիքէնին բախտը բացուած էր, որովհետեւ Շիքակօ հասած օրն իսկ զառերը յաջող արդիւնք մը տուին։ Վեցով երեքը կը ղրկէր զինք 26րդ խորշը, այսինքն Վիսքօնսինի նահանգը։ Իր սակը բարձրացաւ և Դօմ Բրասի ու Մաքս Րէալի հաւասարեցաւ։

Է.
ՍԱՈՒԴ ՀԱԼՍԻԷՏ ՍԴՐԻՏԻ ՏՈՒՆԸ

Ցունիս 1ին, ի Շիքակօ, Սաուդ Հալսիէտ Սդրիտի տան դուռը առտուան ժամը 8ին բացուեցաւ երիտասարդի մը առջեւ, որ նկարչի տուփ մը ունէր ուսին վրայ և որուն կը հետեւէր երիտասարդ ծառայ մը, պայուսակ ի ձեռին։

Որքան մեծ եղաւ Տիկին Րէալի զարմանքը և ուրախութիւնը երբ իր սիրեցեալ որդին ներս մտաւ և ինք կրցաւ իր թեւերուն մէջ սեղմել զայն։

—Դո՞ւն ես, Մաքս, ի՞նչպէս, դո՞ւն ես։

—Այո՛, ես եմ, մա՛յր։

—Շիքակօ՞ ես, փոխանակ ըլլալու...

—Ի Ռիչմօ՞նտ, ըսաւ Մաքս Րէալ։

—Այո՛, ի Ռիչմոնտ։

—Հանդարտ եղիր, բարի մայրս, Ռիչմոնտ երթալու ժամանակ ունիմ և որովհետեւ Շիքակօն ճամբուս վրայ էր, կարծեցի թէ իրաւունք ունէի քանի մը օր հոս կենալու և քեզ տեսնելու։

—Բայց, սիրելի տղաս, կրնայ ըլլալ որ ճիշտ ժամանակին չհասնիս։

—Խորհէ, մայր իմ, որ երկու երկար շաբաթներէ ի վեր տեսած չէի քեզ։

—Ա՛հ, Մաքս, սա խաղը վերջանար։

—Իմ ալ փափաքս է աղ։

—Ի նպաստ քեզի, անշուշտ։

—Հոգ մի՛ ըներ, անանկ ենթադրեցէք որ Հիբերպոնի հարստութիւնը ես ժառանգած եմ։

—Վերջապէս ուրախ եմ քեզ տեսնելուս, սիրելի որդեակ։

Մաքս Րէալ Ջէյէնի մէջ էր երբ, Մայիս 29ին, Ելոլաղընի Բարք Նէշընէլէն դարձին, հեռագիր ստացաւ իրեն պատկանած քուէներուն երրորդ արդիւնքին նկատմամբ որ հինգով ելած էր։

Արդ, ութերորդ խորշը Իլլինոյզն էր։ Ուստի հարկ եղաւ կրկնել այն ութ թիւը և 16ը 48րդ խորշը, այսինքն Ռիչմոնտ պիտի առաջնորդէր երիտասարդ նկարիչը։ Շիքակոյի և Ռիչմոնտի միջեւ երկաթուղիի գիծ մը կայ, որով 24 ժամուան մէկ կարելի է երկու քաղաքներն իրարմէ բաժնող հեռաւորութիւնը կտրել։ Եւ քանի որ Մաքս Րէալ 15 օր ունէր, կրնար, ինչպէս ըսաւ, շաբաթ մը չափ հանգիստ ընել մայրական տանը մէջ։

Կէսօրէն ետքը Ջէյէնէն մեկնելով, 48 ժամ յետոյ հասած էր Օմահա և հետեւեալ օրը Շիքակօ, շատ առողջ վիճակի մէջ։ Իր բնակութեան միջոցին, Մաքս Րէալ մտադիր էր աւարտել ճամբան սկսած նկարները, մին Փորթ Րիլիի մօտ Քանսաս Րիվըրի մէկ տեսարանը և միւսը Բարք Նէշընէլէն առնուած պատկեր մը։ Այս երկու նկարները լաւ գինով մը ծախելու ապահովութիւնը գոյացնելով, անոնց արժէքը պիտի գործածէր եթէ ճամբորդութիւններուն ընթացքին մէջ քանի մը տուգանք վճարելու դատապարտուէր։

(Շարունակելի)

Բոլորովին սխալ է եթէ մարդիկ իրենց փտած կամ կոտրած ակռաները քաշել կուտան։

ԹՈՂ ԴԻՄԵՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆԻ
որ արհեստական ակռաներ կը հաստատէ
ոսկի կը լեցնէ
եւ ոսկի գուրոն կ'անցընէ

Այցելութիւններ կ'ընդունի ամէն օր առտուն կանուխ, Սկիւտար, Ինատիյէ իր բնակարանը և ժամը 4—11 Պոլիս, Պաղչէ Գաբու, Պին-Պիր-Ջէյիտ վաճառատան դիմաց։ 8—50
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ՏՈՔԹ. Ա. ԵՕՐԿԻԱՏԷՍ
ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՄԵԹՈՏՈՎ
ԵՒ ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԲՈՒԺԷ
ՄՈՐԹԻ ԽԻԽԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ
ՈՒ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԸ
ՈՐՈՆՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆ Է

Տօքթ. Ա. Եօրկիատէս որ գաղղիական ախտի և մորթի հիւանդութեանց հանրածանօթ մասնագէտ Տօքթ. Ֆուռնիէի օգնականը եղած է Բարիզի մէջ, այս տեսակ հիւանդութիւններէ տառապողները բժշկական նորագոյն ու կատարելագործուած միջոցներով կը բուժէ իր դարմանատան մէջ՝ Բերա Անմէյտանը, [illegible] Լըգօնի վերնայարկը [illegible] ամէն օր կէսօրէն մինչեւ իրիկուն։

Մասնագէտ է մանաւանդ մազի թափուելու ամէն տեսակ հիւանդութեանց, եւրոպական վերջին դրութեամբ հիմնապէս կը բուժէ մազերու թափիլը, գլխու թեփն ու ճաղը։ Մորթային հիւանդութիւն ունեցողները Երեքշաբթի, Չորեքշաբթի և Շաբաթ օրերը (Ռ. Թ.) ժամը 6էն մինչեւ ութ կ'ընդունի։ 10—10

ՍԱՏԱԳԱԹ
ՀԱՅԸՐ ԷԼ-ՎԻՍԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ
Զարունի ճեպիրեհ պօսրում խանը սիրուճիեսիհ, նօմերօ 30

[illegible] (30) [illegible] ՍԱՏԱԳԱԹ [illegible]

ՊՕԼԻԽՐՕՆ ՔԱՐԻՆԵԱՏԱՔԻՍ
18—50 ՎԷ ԷՎԼԱՏԸ

ԲԷԹՐՕԼ ՈՒՐԱԼ
ՄԱԶԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
PETROLE OURAL

Երբ մազերնիդ լաւ մը լուաք ԲԷԹՐՕԼ ՈՒՐԱԼԻ հակասեպտիկ և զօրացուցիչ հեղուկով, վստահ եղիք թէ անոնք բնաւ պիտի չթափին և ձեր գլխուն ծակոտիկները աւելի պիտի զօրանան։

Ցիշեալ հեղուկը վաւերացուած է ֆրանսական Բժշկական Կաճառէն և այսօր ամէն կողմ կը գործածուի։ Եթէ [illegible] բռնուած էք, գործածեցէք այս հեղուկը և կատարելապէս պիտի բուժուիք, և ձեր մազերը աւելի պիտի զօրանան, շատնան և ձեր դէմքին գեղեցկութիւնը պիտի աւելնայ։

Կը ծախուի բոլոր սափրիչներուն և դեղավաճառներուն քով։ Միակ կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու Թիւ 5-11 Գ. Պասիլիատիս և ընկերութեան կեդրոնատեղին։ 25—6

Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Բերա, Մեծ Փողոց, 396
(Նաննիի գարեջրատան վրայի յարկը)

Ամենաաստիկ ցաւած ակռաները վայրկեանապէս կը բուժեն, ցաւով գիմելը և բուժուած [illegible] պարդառնալու [illegible]։ Արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն յար և նման բնականի, ազատ արտասանութիւն և կատարեալ ծամողութիւն երաշխաւորելով։

Դարուս ամենակատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ամառները ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր, և ձմեռները առաւօտէն մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին։ 4—50

ՏՕՔԹ. Գ. ՋԱՐՖՃԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՖՐԱՆՍ. ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Ականջի, քթի, կոկորդի եւ բերնի հիւանդութեանց

Որ երկար ատեն օգնական բժիշկ պաշտօնավարած է Պորտոյի կառավարական հիւանդանոցներուն մէջ, այժմ Կ. Պոլիս վերադարձած ըլլալով, կը բնակի Բերա, Թագսիմ Ըճէր փողոց թիւ 6 (գաղղիական հիւանդանոցին ետեւը), և հիւանդ կ'ընդունի բաց ի երկուշաբթիէն ամէն օր կէս օրէ վերջը։ Շաբաթ օրերը ձրի։ 6—40

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ
ԱԺԱՆ ԱԺԱՆ ԳՆԵԼ

Նորաձեւ յատուկ վայելուչ և գեղեցիկ մանչու և աղջկան հագուստներ, կիներու համար տուօ և մետաքս ալքեր, պլուզներ, թաշկինակ և պաշտպաններ, փիսոներ, փիսամ ցուներ, փիլիփքոս և բուրդ շալիկներ կանանց և երիկմարդոց համար, թաշկինակ, հովանոց, օծիար յատուկ ձեռնակներ, վերջապէս արդիւնաբերութեան համար ամէն տեսակ իրեղէններ։ Հաճեցէք դիմել Սուլթան Համամ, Տիգրանեան խան թիւ 4, 5, 7 վաճառատունը ուր պիտի գտնէք եւրոպայէն նոր հասած առօք առաքանքներու ճոխ մթերք մը, անմրցելի կերպով աժան գիներով։ Փորձեցէք անգամ մը այցելել և գոհ մնալնիդ անտարակուսելի է։ 10

ԱԲՐԱՀԱՄ Կ. ԿՏԱՒՃԵԱՆ
ԻԶՄԻՏ
Կը ստանձնէ

Հրդեհի և ծովային ապահովագրութիւններ՝ չահաւէտ պայմաններով։

Ամէն տեսակ գոմիսիոնի գործեր ներածում, արտածում և մաքսային գործողութիւններ։

Եւրոպական առաջնակարգ գործարաններու միջոցաւ՝ գունաւոր և պարզ պատկերազարդ քարթ—բոսթալներու պատրաստութիւն, Ֆօթօկրաֆի համեմատ։

Կը հայթայթէ

«Թամաս Սքինըր» Անգլ. Տան դրամարկղներէն,

Սաքսոնիոյ առաջնակարգ բիանոներ՝ չարաթական վճարումներով,

Ամենավերջին դրութեամբ պինպեէթներ,

Ամէն տեսակ երկրագործական և թիթեղագործի մեքենաներ,

Ուղղուած քանակութեամբ և տեսակով ընտիր և հաստատ թէյեր,

Փառաւորին յանձնարարութիւններ փութով կը կատարուին

Հասցէ՝

ԱԲՐԱՀԱՄ Կ. ԿՏԱՒՃԵԱՆ, Իզմիտ

ՏԱՐ-ԻՒԼ-ԱՃԷԶԷ

Պոլսար զուվվեթիյէ իչլէր ճեպիր չամաշըրխանէ բեագիմ էրիւվի վէ բեֆէրրուաբըյլա պէրապէր մամլէքէթսէ էկեանէ միլլէհանէք

Երգաման վէ խէթլի, գօլայը վէնա գօլաստը

[illegible]

Երգաման վէ խէթլի գօլասըգ	Ղրշ.	Բր.
Եամաղ չարշաֆը	20	
Կէճէլիք էնթարի	20	
Զօրապ (չիֆթ)	10	
Գարսօլա էթէկլիկի (1)	1.	
Սուֆրա էօրթիւսի	1.	
Եամաղ »	1.	
Սիւոլի իչ ֆիւթանը	1.	

(1) գօլա խըթէնլիքլէրտէ 60 բարա գամէ խարկիր. գաարին չամաշըրը իչլուն հաֆիֆ գօլա 20 բարա

Երգամա վէ խըթլի գօլայը	Ղրշ.	Բր.
Եագա	10	
Դօլըըր (չիֆթ)	20	
Կէօյլիւսլիւք մա եագա	30	
Ֆրէնկ կէօմլէկի	1.	
Թիւլ բէրտէ (բարչա)	2.	
Պէյազ հէլէկ	2.	
Իրքէք վէ գատըն էլպիսէսի թագըմ	10.	

Զամաշըր դաի օլտուղը Թադտիրտէ տէրհալ թէէտիյէ խուիլիր։

[illegible]

Տարիւլաճէզէ չամաշըրխանէսի չիֆթլիքի, Պէյօղլունտա Սագըզ Աղաճընտա 15 նոմ. տա, Իսքիւտարտա Արապա մէյտանընտա Շէյխ Ճամիսի ճամէսինտէ Բարսադ օղլու Տիգրանընդ բէխանէի ուսմումի նամընտաքի տիւքքեանը։ 4—6

ՊԱՆՔ ԵՒ ՍԱԼՕՆԻՔ

Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ. — Քասմենօ. խան։

Պոլսոյ Գործակալութիւն. — Բաբրէր օղլու բաաամինին դիմաց Կէր Էֆ. Քէրիւպճեանէ փողոց։

Պոլսոյ Գործակալութիւնը, Ղալաթիոյ Մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ։

Գործակալութիւնը կը կատարէ նաև գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն ինչպէս և Արտասահմանի համար։ 50—14

ՕՄԷԿԱ
5 անէն իչլին թէահհիւտ օլունմուշ այարը սաաթլար, գաարին վէ էրքէք իչին էնվաի չէշիտ։
Նեեկեանէ աէքօ-զիթօսը Տէբրամ'ատէթտէ ՕՐՕՋՏԻ-ՊԱՔ
10—50

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

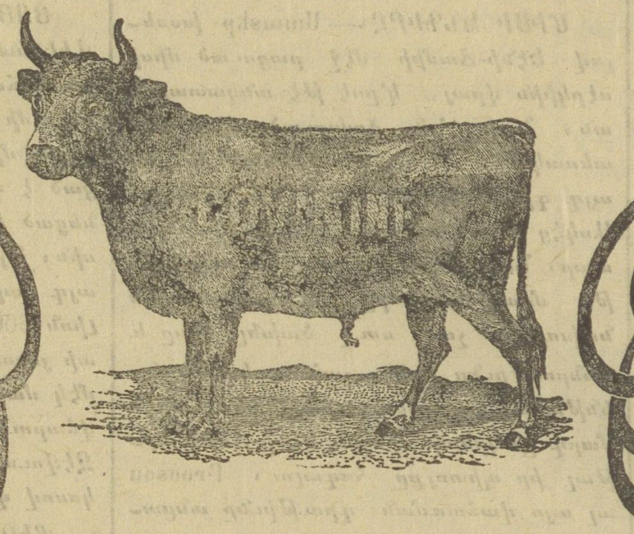

ՊՕՎԻՆԻՆ — ՊՕՎԻՆԻՆ

ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՍՈՒՐ ԿԱՄ ԵՐԿԱՐԱՏԵՒ ԽԱՆԳԱՐՈՒՄՆԵՐ — ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵՆԷ ԱՌԱՋ ԵԿՈՂ ԺԻԽԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ — ԹՈՔԵՐՈՒ ԵՒ ՏԼՈՑ ՈՒՌՈՑ ԺԻԽԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ — ԺԱՆՏԱՏԵՆԴ, ԱՐԻՒՆԱՏՈՒ — ՏՂԱՔԵՐԸ ՋԵՐՄ — ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՔԱՆՑՔ — ԶԻԽԾԱՒՍ — ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԲՈԼՈՐ ՍԱՐՆԵՑՆՈՂ ԺԻԽԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ — ՍՆՈՒՆԴԻ ՆՈՒԱԶՈՒԹԵՆԷ ԿԱՄ ՄԱՐՍՈՂՈՒԹԵԱՆ ԱՆԿԱՆՈՆՈՒԹԵՆԷ ԾԱԳԱԾ ԺԻԽԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ ԲՈՐԲՈՔՈՒՄ — ՍՏԱՄՈՔՍՆԵՐՈՒ ԵՒ ԶԻԽԱՆԴՈՒԹԵՆԷ — ԱՌԱՔԻՆՈՂՆԵՐՈՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ — ՋՂԱՅԻՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՒԺԱՍՊԱՌՈՒԹԻՒՆ — ԿԵՂՏԱԽՏ — ՑԱՄԱՔ ՀԱԶԻՆՔ — ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԵԱՑ ԵՒ ԱՓԻՈՆԻ ԿԱՄ ԶԵՂՈՒԹԵԷՆ ԵԿԱԾ ԺԻԽԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ — ԳՐՈՒԽԻ ՄԻՋՈՑԱՒ ՄՏԱՒՈՐ ՅՈԳՆՈՒԹԻՒՆ, ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ ՎԻՐԱՎՈՐՈՒՄ ԵՒՍՆ

ՊՕՎԻՆԻՆԸ որ քսանըեօթը տարիէ ի վեր մեծ օգուտով կը գործածուի Ամերիկայի, Եւրոպայի եւ Ճաբոնի բժիշկներուն կողմէ, հազարաւոր բժշկաց վկայութեամբ հաստատուած է թէ կը գերազանցէ բոլոր պատրաստ դեղերը, իր թէ բուժիչ եւ թէ սնուցիչ յատկութեամբ։

ՊՕՎԻՆԻՆԸ պատրաստուած է եզան մսին եւ մասնաւորապէս եզան ուղեղին եւ ոսկորներուն զօրացուցիչ եւ սնուցիչ հիւթերէն։ Այս պատճառով ՊՕՎԻՆԻՆԻ մէջ գտնուած օգտակար նիւթերէն մէկն ալ ֆօսֆօրն է իր բնական վիճակին մէջ, որ՝ ինչպէս յայտնի է՝ մեծ եւ ազդու դեր մը ունի ոսկորի հիւանդութեանց բուժման եւ մանուկներու զօրացման եւ կազդուրման համար։ Աւելորդ է ըսել թէ բնական եւ դիւրամարս վիճակի մէջ ֆօսֆօրի գործածութիւնն որ աստիճան նախընտրելի է, քան անբնական գործածութիւնը այդ դեղին։ Ահա այս պատճառով, փոխանակ ԿԱԹՆԱԽԱՌՆ ԱԼԻՒՐՆերու, ՊՕՎԻՆԻՆի գործածութիւնը կը յանձնարարուի մանուկներու հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկներու կողմէ։

ՊՕՎԻՆԻՆը բնաւ վնաս չի պատճառեր ոեւէ հիւանդի, ինչ որ ալ ըլլայ անոր դարմանման եղանակը։ Ուստի իր սնուցիչ յատկութեամբը, արագ ազդեցութեամբը եւ ամէնէն փափուկ ստամոքսներու կողմէ դիւրաւ մարսուելու յատկութիւններովը կը գերազանցէ բոլոր պատրաստ դեղերը, եւ մեծապէս կը նպաստէ մանուկներու, նոր ապաքինողներու, եւ վերջապէս ամէնէն փափուկ վիճակի մէջ գտնուողներու, ինչպէս նաեւ կաթ տուող մայրերու։

Ներկայ ծանուցման շուրջն ակնարկ մը նետել բաւական է, հասկնալու համար թէ ՊՕՎԻՆԻՆը ինչ կարգի հիւանդութեանց համար բուժիչ յատկութիւն ունի։

Նկատի առնելով նոյն դեղին ունեցած հրաշալի օգտակարութիւնը, ՊՕՎԻՆԻՆը բերուած է Թուրքիա եւս։ Վաճառման կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս, Ենի Ճամիի մօտ, Օսմ. Նամակատան ետեւի փողոցը ԱՐԴԱՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ դեղավաճառատունը, որուն պէտք է դիմել Թուրքիոյ ամէն կողմերէն մեծաքանակ գնումներու համար։ Կը գտնուի նաեւ բոլոր մեծ դեղարաններու եւ դեղավաճառներու քով։

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբորդ և ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. կարգի	Բ. կարգի
Սէտի	Նայգօգրիս
Մինիս	Էմէլօիս
Րօփսիս	Գուզիրիս
Թէլպըր	Մօէրիս
Նարպօն	Ֆօյէլի
Նավարին	Ֆարօս
	Թիպա

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ յանձգառաւէտ են։ Նաւուն մէջտեղն ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին և կին ճամբորդներու համար տեղաւորելի ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ ամենափափուկ թէ ևալ ճամբորդներ կ'առնեն, բայց տեղաւորեն չունին։ սդոյն.

Կ. Պոլսէ Լիվըրբուլ Ա. կարգի գինն է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց և Ղալաթիոյ մաքսէն հանելու համար իրենց հրահանգները տան շոգենաւերէն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի և Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. Ուիթօլ և Ընկ. Գործակալք
Ուիթօլ խան, Պահճէ դաբու, Պոլիս
ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ ԸՆԿ.
27—50 31 Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՍԿԻԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ ԽՕՐԱՍԱՆՃԵԱՆ ԽԱՆ
Կեդրոնական, վիպական, դպրոցական եւ մասնագիտական
ամեն տեսակ գրքերու
ԼՈՒՍԱԳՈՅՆ ՔՈՂՔ
ԸՆՏԻՐ ՏՊԱԳՐ. ՎԻՄԱԳԻՐ ՈՒ ՏՊԱԳԻՐ
Այցաքարտ, շրջաբերական, նամակագլուխ, պաշտօնական, վկայական, վիճակացոյց, բաբէն, պատուանիշ, եւն. եւն.
Յանձնարարութեանց առաքում օրը օրին ու ճշտութեամբ
Գործառնութիւն միշտ կանխիկ
ԳՐԱՏԱՆ ՀԱՍՑԷՆ
درسعادت خوراسانجيان خانده كتبخانه جديد
3—50